

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-ut 25.
Fiókkiadóhivatal: Múzeum-körut 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF**
Felolvasó szerkesztő: **BRAUN SANDOR**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG**

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Petropavlovszk.

Budapest, április 13.

(v.) Petropavlovszk: — ez a név mátlól fogva maradandó emlékü lesz a világtörténelemben és a hadviselések történetében. Tegnap még egy hadihajót neveztek így, a port-arthuri páncélos orosz flottának legdélecebb s legkolosszálisabb hajóját; mátlól fogva egy nagy katasztrófát fognak így hívni s a Petropavlovszk név egy vonalban helyezkedik el a Waterloo, Sebastopol, Sedan, Plevna, Königrätz nevekkel. Tegnap még egy uszó acélvár volt a Petropavlovszk, hatalmas páncélóriás, amelynek ércfaláról az orosz világhatalmi igények büszke becsvágya sugárzott, ágyu-kolossz-ai gögösen és falánkon tátották torkukat a lenézett japán ellenfél felé, mintha eddig csak fennhéjázó renyheségből kegyelmeztek volna meg hitvány életének; és főúrbócán e mesés tökéletességü és félelmetes méretü csatahajónak dölyfösen lobogott az orosz zászló, kacérul tükröződve a Csendes Ocean kék habjaiban, mintegy jelképezve azt az aspirációt, hogy ugyanez a lobogó lesz nemsokára ama világíngenger ura az északi sarkkal határos Behring-szorostól egészen le az egyenlítőig. Így volt ez tegnapig.

És ma? Ma a Petropavlovszk az oceanfenék korallzátonyain pihen, egy megdöglött érceleviáthán, akinek félelmes tetemén csodálkozva nyüzsgö a mélységek szinkáprázatos, rejtelmes állatvilága. A Petropavlovszkot halomra lőtték a japán matrózok, elsüllyesztették ágyustól, legényestül, tisztestül, tengernagyostul. Odaveszett egész tisztikarával Makarov admirális, az orosz flotta hőse és reménysége, akit az első vereségek után maga a cár küldött a japán vizekre, hogy felszabadítója legyen a Port-Arthurba bezárt hajóhadnak, megtorlója az első veszteségeknek és kivált feltámasztója az erősen megrokkant orosz önértetnek. Borzasztó nagy csatanap lehetett ez a mai ott Port-Arthur körül. A pétervári táviródrótnak elakadt jédtében a szava, csak annyit tud az esti órákig kinyögni, hogy a Petropavlovszk elveszett. Fájdalmasan, érthető és szinte látnató kinál teszik meg az oroszok ezt a vallomást; többet aztán egy kukkot sem szólnak. De egyéb forrásokból egyre-másra jönnek az újabb hírek, hogy meghalt Makarov tengernagy, megebesült Cirill nagyherceg, öldöklő ütközetben állott Togoval, a japán flottavezérrel szemben az egész orosz hajóhad s hogy a Petropavlovszk elsüllyedése nem az egyetlen baj, hanem csak a legnagyobb, nem az egyetlen esemény, hanem csak a legfájdal-

masabb, nem az egyetlen veszteség, hanem csak a legirtóztatóbb. És kibontakozik e hírek khaoszából az a világraszóló jelentőségü tény, hogy a büszke Oroszország mátlól fogva a másodrangu tengeri hatalmak sorába hanyatlott vissza s hogy tehát képtelenné lett régóta táplált, mindig fennlen hirdetett világhatalmi törekvéseinek érvényesítésére.

A t példátlanul nagy-zabá-u nemzetközi politikát, amelyet Oroszország követ, a stíl merészsége és a koncepció nagyszerűsége tekintetében csakis az angol világpolitika multa eddig felül. Amint hogy eddig az európai hatalmak közt az orosz haditengerészet fejlettség, technikai készülttség és tüzérségi berendezés dolgában másodíknak volt elismerve az angol haditengerészet után. Temérdek aldozatot hozott Oroszország évtizedek óta, hogy hadihajóit szaporítsa s tökéletesítse; tervszerűen működött ily irányban, mert jól tudta, hogy Áz-ia urává csakis flottája segítségével lehet s a kivivandó ázsiai főuralmat csakis a tengeren való legyőzhetettségével tudja majd biztosítani. Ugy merész volt é tekintelében az oroszok becsvágya, hogy flottájukat még az angol hajóhadhaddal szemben is kielégítő harc-képességűvé akarták fokozni. Ebben a tudásban kötöttek bele a japánokba. Dölyfösen fitymálták a sárga barbárokat: hiszen ott horgonyzott a félelmetes orosz páncéloshajóraj a port-arthuri öbölben s ha mukkanni merne a törpe japán, hát odavitorlázik a flotta a japán partok elé, halomra lövi a sárga barbárok városait s véres leckét ad nekik, hogyan kell az orosz világpolitika előtt görnyedve és némán meghajolni. Ez volt a terv, mikor a háboru megindult. S most? A mai katasztrófa fájdalma és szégyene villámcsapás módjára éri Oroszországot. A sárga barbárról kiderült, hogy értelmiség dolgában különb, aztán vitézebb, körültekintőbb s hatalmasabb a világ legnagyobb államánál s a világ leg-hatalmasabb uralkodójánál. A háboru kezdete óta a tengeren csupa kudarc volt az orosz tengerészet sorsa. S e kudarcokat ma valóságos katasztrófa tetözi be. Oroszország mátlól fogva nem tengeri hatalom többé. Haditengerészete teljesen megörlődött. Ami hitvány maradékjuk még akad, annak hasznát is alig vehetik már ebben a háboruban. Hiszen egy idő óta ugyis csupán védelmi szerepet szántak már az oroszok flottájuknak; beérlék azzal, hogy őrt állatnak vele Port-Arthur kapujánál. Ami nemrégiben még világhatalmi eszköz akart lenni, azt immár egy strázsa szerepére szorították. Hat ma ez a strázsa is elpusztult.

Ebben a katasztrófában rengeteg szégyen és temérdek szerencsétlenség van Oroszországra nézve. Szégyen, mert a tengeri háboru elsősorban a szellemi erők mérközése. Itt nem a nyers erő dönt, hanem a műveltség fölénye. Mér'an, szám'an, fizika, vegytan, földrajz: mind-e tudományszakok acélban, bronzban, páncélban megtestesülve jelentkeznek egy-egy modern csatahajóban. A tengeri ütközetekben a nagyobb civilizáció mindig a diadal. Szárazföldön kedvezhet a hadi szerencse a kisebb kulturájú tulerőnek. Tengeren mindig a nagyobb civilizáció viszi el a babért. A japán nép ime civilizáltabbnak bizonyult az orosznál. A katasztrófának ebben áll a szégyenbeli momentuma. Hogy miért szerencsétlenség az oroszokra nézve flottájuk megemmisülése, azt alig is kell kifejtteni. Kimutattuk már az összefüggést a világhatalmi törekvések s a tengeren való hadikészülttség között. Batran megállapíthatjuk a mondottak értelmében, hogy nem egy vesztett tengeri csatáról van immár szó, hanem a Petropavlovszk roncsai az orosz világhatalmi politikát vitték magukkal a tengerfenékre.

Ámde van a szerencsétlenségnek egy másik oldala is. Mi úgy látjuk, hogy a mai nappal jóformán eldőlt eme háboru sorsa. Oroszország magamagát zárta egy óriási kalodába. Ha elvesztette hajóhadát, akkor elvesztette manduriai hadseregének oldalvédelmét is, mert a tengerre föbbe nem tud támaszkodni. De elvesztette hátvédelmét is. Mert ilyenkor tavasz felé megindul a Bajkál-tavon a jégzajlás; pedig a szibériai vasut, amely Oroszország belsejéből Mandurriába hozta a katonákat s amely a Mandurriában operáló orosz seregnek visszavonulási vonala is, csak a téli fagy idején alkot egy meg nem szakított sztratégiai vonalat. A Bajkál-tónak erős jégkérgenélkül ez a vonal meg van szakítva. Most is azért sietett az orosz vezérkar a csapatkúldésekkel, hogy a befagyott tó felületén hamar áthozhassák katonáit. S a japánok bizonyára azért halogattak tengeren és szárazon minden komolyabb katonai akciót, mert be akarták várni a Bajkál-tavon az olvadást. Ez az olvadás az ő leg-hatalmasabb szövetségésük. Mert mi-helyt bekövetkezik, az orosz csapatok két víz közé vannak szoritva. Ha a tenger felé menekülnek, ott várja őket a japán haderő. Ha pedig visszafel fordulnak, utjokat szegi a Bajkál-tó. Más hadseregek akkor pusztulnak el, ha két víz közé szorulnak. Az oroszoknak az lett a veszedelmük, hogy két víz közé jutottak. Most már a szárazföldi harcúeren fog a kocka nemsokára eldőlni. A siker dicőségé nem

igen vár immár az oroszokra. Hódítani akartak a háboru elején, de most nyilván nagyon boldogok volnának, ha épkezláb haza tudnának vergődni. Időközben pedig a cári hatalom szorultsága érleli, szervezkedésre bírja s aktív fellépésre nógatja az Oroszországban állandóan lappangó forradalmi törekvéseket. Az orosz cenzura minden ébersége mellett is újabbán meg-megharsan az orosz sajtóban az alkotmányos szabadság után való indulatos vágyakozás. Ha a cár elveszti ezt a háborút, akkor trónjának hagyományos önkényuralma is menthetetlenül odavész. És akkor Oroszország magamagát csakis úgy mentheti meg az összeomlástól, ha politikai szervezetében gyökeresen átalakulva, megvalósítja az eddig vérpadra hurcolt, Szibériába száműzött szabadságtörekvéseket. Ezt a világtörténelmi perspektívát nyitja meg a mai nap, a Petropavlovszk elpusztulásának napja.

Tarka napirend.

Budapest, április 13.

Az igazi munka megkezdődvén: ma már természetesen sokkal kevesebben voltak a t. Házban. Az ülést is csak jó későn lehetett megnyitni.

Az ülés ellenben tarka volt, mint egy rikitő szőnyeg. A legkülönbözőbb szalagokból szőtték. Napirend előtt Pap Zoltán szemere vetette a honvédelmi miniszternek azt a felhívást, melyet a magyar ifjúsághoz intézett. Hogy a jelentkező ifjaknak a német nyelvből és osztrák irodalomtörténetből kell felvételi vizsgát tenniük! Nyiri Sándor azt felelte, hogy azok az ifjak érettség után vannak, tehát a magyar nyelvből és irodalomtörténetből már fölszemes volna vizsgáznok. S aztán csak illő dolog, vagy mi, hogy a szolgálati nyelv irodalmát ismerjék!

— Ugy van! — dörmögött Rákosi Viktor. — Ajánlom nekik *Bilse hadnagyot*. Nagyon helyes, ha megismerik az *Aus einer kleinen Garnison*-t.

TÁRCA

A János-hegyen.

☞ A Budapesti Napló eredeti tárcája. ☞

Irta: *Roboz Andor*.

Itt vagyunk immár a János-hegy rozoga fatornyában. Nem fáradt el? Akkor jöjjön ide mellém és hallgassa a csendet. Mert most még csend van. Alattunk nem nyüzsgőnek a fővárosi üdülők szájai; még nem néznek bamba tekintettel a mély völgybe, a méltóságos hegyekre. A szent hallgatást még nem profanizálja durva nevetés, együgyű szó, a természet még egyedül van a maga nagy titkaival és kifürkészhetetlen misztériumával.

Ejtsük halkan a szót, hogy ne zavarjuk a teremtés isteni pillanatait. Mert a természet vajudik. Nézze azokat a komor, sötét felhőket: úgy ereszkednek le a bányadán pihogó völgyre, mint valami nehéz fátyol, amely mögé szoruló aszszony rejti arcát, hogy profán tekintet ne lássa szent fájdalmát, magasztos gyötrelmeit. Hallja-e a rejtelmes zugást, mely zsiabbasztón, álmosan emelkedik fel a magasba, honnan szívszorongva lessük a misztériumok misztériumát? A természetnek sóhajtsa ez. Az áprilisi napugár végig-síklott immáron megdermedt tagjain, az

Ugyancsak napirend előtt tette szövé *Visontai Soma* az abbaziai külügyminiszteri találkozást. Igaz e, hogy a politikai szövetség árát gazdasági téren kell megfizetnünk? *Tisza* István azt felelte rá: *nem*. Ilyesmiféle szó se volt, szó sincs, nem is lesz szó soha. Ha gazdasági téren valamit engednénk, gazdasági rekompenzációért tenniük. Egyébként pedig az abbaziai találkozás arra volt jó, hogy a külügyminiszterek a Balkán dolgában egymást megnyugtassák.

Ennyi történt napirend előtt.

A napirend sok tarka témája közül egy kis vitát csak a néhai *Khuen-kormány* bemutatkozásával kapcsolatos határozati javaslatoknak a napirendről levétele keltett. Magát a formai elintéztést senki sem ellenkezte, de az ellenzék a *parlament*i vizsgálóbizottság jelentésének elintéztését sürgette, hogy a hirhedett vesztegetési ügy szintén lekerüljön valahára a napirendről. Az ellenzék tüzeskedett, a miniszterelnök adta a flegmatikust, a végén abban állapodtak meg, hogy a legsürgősebb országos ügyek elintéztése után sorát kerítik a jelentésnek is. A többi téma gyorsan leőrldött. S ekkor a bejelentett miniszteri válaszokra került a sor, de csak *Tisza* István miniszterelnök felelt egy pár régi interpellációra, a többi miniszter kiszorult a mai ülés idejéből s holnap fog csak válaszolhatni, mikor munkája a *vármegyei tisztviselők fizetéséről* szóló javaslat tárgyalását is megkezdik.

Az ülés végén *Hegedüs Loránt* interpellált és módot adott *Tisza* István miniszterelnöknek, hogy a kivándorlási törvény végrehajtásáról s a megkötött hajózási szerződés lényegéről nyilatkozhatssék. Ezek a nyilatkozatok a közvéleményt s az összes érdekelteket meg fogják nyugtatni aziránt, hogy a kivándorlási törvény gazdasági és erkölcsi intenciói a végrehajtás során érvényesülni fognak. A Ház nagy érdeklődéssel hallgatta a miniszterelnök fejtegetéseit, amelyek az ebben a dologban terjesztett homályt közmegnyugvásra oszlatták el.

ifju tavasz megpezsgette benne a szunyadó életet és most minden porusból a teremtés vágya árad ki. Hallja-e, milyen nehezzen, milyen sóváron lélegzik, látja-e, mint remegnek a fákknak galyai? Az élet nedve pezsdül rajtuk végig és már érzik a termékeny jóvendőt: a virágot, a lombot.

Mikor jön a pere már? Mintha a türelmetlenség láza futna fán és rögön végig. A mélyből haragos morajlás, tompa bugás hallik — és felsüvölt a szél is. Eleinte halkan legyinti meg arcunk, mintha illetlenség, tisztességes hangon szólna hozzánk. De aztán, hogy tovább ott maradunk és tovább figyeljük a természet vonaglásait, mind hangosabban, mind hűvösebben, mind hidegebben csapkodja szárnyait és éles ujjaival dühösen tépdési hajunkat, rubánkát.

En meg egy érzem, hogy kigyul az arcunk a büszkeségtől. Amiért maga sem mozdul, amiért itt marad mellettem és velem együtt dacol a feldühödött természet haragjával! Ugy-e felséges érzés a harc? Ugy-e erősebbnek, bátrabbnak érzi magát minden muló pillanattal? Igy, így kell állanunk az élet bányakódó hajóján is. Egyenesen, büszkén, történetlenül. Ha meghajunk, meggyörnyedünk, elspör a szélvész. Figyeljen, figyeljen! A szél, mely olyan haragosan rúzza meg az imént összeakadt tornyunkat, a szél, mely olyan vad, disszonáns üvöltéssel körbe-ölelt a

Mindez a tarka-barka téma majd-nem három óráig tartotta együtt a t. Házat. Nagyon érdekes egy peicig sem volt, nagyon unalmas annál többször. Az ülés anyagának teljessége szempontjából pedig ki kell még emelni, hogy *Kelemen Béla*, a függetlenségi párt tudtával, indítványt jegyzett be a *választási törvény revíziójának alapelvei* iránt. Az indítvány megokolását a t. Ház szombatra tűzte ki...

A képviselőház ülése április 13-án

— Kezdeté délelőtt 10¹/₂ órakor. —

Elnökök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: gróf *Tisza* István, *Nyiri* Sándor, *Cseh* Ervin.

Elnök: Megnyitja az ülést és előterjeszti a beérkezett iratokat.

A jegyzőkönyvet *Madarász József* megjegyzése után hitelesítik.

Kelemen Béla indítványát a vászói jog revíziójáról készülő törvényjavaslat tárgyában szombatra tűzi napirendre. Felkötőkor átér a Ház az interpellációkra.

(Napirend előtt.)

Pap Zoltán kérdést intéz a honvédelmi miniszterhez ama rendeletét illetőleg, melyben a magyar ifjúságot a katonai nevelőintézetekbe való belépésre hívja fel. A magyar állam méltóságát sérti, hogy az akadémiákon a felvételi vizsgák alkalmával szó sincs a magyar nyelvről, ellenben az osztrák irodalomtörténet ismeretét követelik.

Nyiri Sándor honvédelmi miniszter azt vászolja hogy igen természetes ha a közös akadémiákon a felvételi vizsga német nyelven történik. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Szégyen!) A katonai reformok arra irányulnak, hogy az al- és főreáliskolákban, valamint a magyar területen levő összes hadapródiskolákban a felvételi vizsgákat magyarul lesz de ez nem szól a közös akadémiákra, amelyeken általános műveltségű tisztek nevelése a feladat, mint a *Ludovika-Akadémia* is. A rendelet szem előtt tartotta, hogy a közös akadémiákról a legmagasabb rangokozatok betöltésére is alkalmas tiszteknek kell kikérülnök, s azért követelik az irodalomtörténet ismeretét.

Ugron Gabor: Nincs osztrák műveltség és osztrák nyelv!

Nyiri Sándor honvédelmi miniszter: Csak természetes, hogy tudnok kell németül. A magyar középiskolák is tanítják a német irodalmat.

Szedkerényi Nándor: De nem osztrákok! *Nyiri* Sándor honvédelmi miniszter: Germanizációról nincs szó és nem kell sajnálni azt az ifjút, aki mégis germanizálódik, mert az nem jó magyar. (Ének helyeslés jöbbről)

tünk, lassan-lassan hatalmas, de harmónikus dalt zeng. Minthogyha nyugalmunk megengesztelte volna, mintha lelkünkkel együtt zengene a csodálat, a rajongás felséges himnuszát. Aztán halkulni kezd hangja. Az egyre pirosodó szürkesség elbágyasztja, a völgyből felszálló ködök elálmósítják. Mind lágyabban és lágyabban suhog körülöttünk és lassan-lassan egészen beleolvad abba a mélységess csöndbe, mely olyan komoran méltósággal teszi az alattunk elterülő völgyöt. Sűrű párák emelkednek méhéből és úgy szállnak felfelé mint valami kimerült betegnek nehéz lélegzete...

A természet aludni készül. És hogy az álom könnyebben szálljon le rá, valahol messzi rigó füttye hallik. A hang lágyan, édesen rezeg át a légen. És valahányszor elhal, a csönd ünnepélyesebbnek, komorabbnak, méltóságosabbnak tesz. Mintha az árnyak mögül kémlelő szemek merednének a növekedő homályba. Mintha köröskörül szürke alakok néznének bámulva előre és lélegzetüket visszafojtva hallgatnák a csendnek rejtelmes beszédét. És véle együtt valami kimondhatatlanul édes fájdalom, méla bánat húzódik a néma völgyön végig. Megragadja a mi lelkünket is. Egymás mellett állunk, de azért nem vagyunk itt. A rozoga torony eltűnik alóttunk és eltűnik fejünk fölött. Beolvadunk mi is a felszálló ködökbe, a hulló árnyakba, bele a csöndbe,

Ugron Gábor: A férges magyarból lesz az osztrák!

Pap Zoltán megjegyzi, hogy a honvédelmi miniszter áldatlan ügyet védelmez hivatalból, nem le kisméretes meggyőződésből. Ez a magyar nemzet arcufütese. (Élénk ellentmondások jobboldal.)

Niri Sándor honvédelmi miniszter a leghatározottabban visszautasítja azt a vádat, mintha magyar miniszter Bécsből kapna utasítást. Az *osztrák* szó nem tendenciózus és igéri, hogy e kifejezés helyett a *német* szó fog a felmérésbe kerülni. (Helyeslés a jobb oldalon.)

Pap Zoltán szemlél es kérdésben azt feleli, hogy a miniszter személyét nem érintette nem volt tehát mit visszautasítania. Csak az meg, ha tudják, hogy az egész magyar politika B-cséből intézők. (Zaj a jobb oldalon. Helyeslés a szélsőbalon.)

(Az abbaziai tanácskozás.)

Visontai Soma szóvá teszi az abbaziai találkozást és kérdezi a miniszterelnököt, hogy érvényesítette-e alkotmános beolvasását a külügyi vezetésre. Széll Kálmán egyszer azt mondotta egy ilyen alkalommal, hogy politikai barátságért gazdasági érdekeinket nem fogjuk hátterbe szorítani. Miért kellett ennek a találkozásnak olyan sürgősen meg történnie, amikor a kormányok között gazdasági alkudozások folytak; nem történtek-e olyan megvalósulások amelyek sérültek a gazdasági szövetségek megkövetelt tekintetében a magyar kormány szuverén állását?

Gróf Tisza István miniszterelnök helyesebbnek tartotta volna, ha ezt a kérdést interpelláció a zártban vetették volna fel. Természetesen és éppén abban semmi különös ha két szövetségés állam külpolitikájának vezetői időnkint személyesen beszélnek meg a külpolitikai ügyek kérdéseket. Csak ez és ennyi történt most is, amikor a nagybatalmak a Balkanon reormok keresztülvitése fáradoznak. Olyan megállapodásokról szó sincs amelyek az abb kötelezettségeket jelentenek reánk nézve. (Helyeslés jobboldal.)

Visontai Soma megugrálással veszi tudomásu hogy agenda omra sem politikai, sem gazdasági szempontból nincs ok.

(A parlamenti vizsgálat.)

Elnök: Következik a napirend. Indítványozza, hogy a Ház azokat a határozati javaslatokat amelyek a Kluen-kormány bemutatkozása alkalmával megindult vitában felmerültek s amelyek azóta tárgytalanok lettek, vegye le a napirendről.

Babó Mihály emlékeztet arra, hogy tavaly a képviselőház az ismeretes vesztégetesi affér alkalmából parlamenti vizsgálóbizottságot küldött ki az befejezte működését, de jelentését még nem tárgyalta a Ház. Az elnökség kötelessége mutasztatni, hogy ezt a jelentést nem tűzte ki napirendre. Az elnöknek a kérdéses határozati javaslatokra vonat-

kozó indítványát el fogadják, de kéri az elnököt, hogy a jelentésnek mielőbb kerülje sorát. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: A határozati javaslatok és az illető jelentés nem függnek össze. Nincs kifolyása a jelentés nap rendeltetése ellen, de kéri a Házat, hogy e sorsorban a s-űkségesnek jelzett ügyeket tárgyalja le. (Helyeslés jobboldal.)

Babó Mihály a Ház metősága érdekében sürgősnek tartja a jelentés elintézését.

Olay Lajos nem halandó abba belenyugodni hogy a jelentés tárgyalását megint elhasszálják, mert meg kell győződnie az országnak hogy kik voltak részesei a vesztégetésekben. Már most meg kell határozni a tárgyalás időpontját. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: A parlamenti vizsgálót bebizonyította, hogy a magyar országgyűlés méltósága, tisztasága és tisztessége nem volt veszedelemben. (Zajos ellentmondások a szélsőbaloldalon.)

Olay Lajos: Majd meglátjuk! Vannak újabb adatok!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Akkor volt értelme annak, hogy a Ház a vizsgálat befejezéséig semmivel sem kívánt foglalkozni a parlamenti bizottság működésének befejezése után többé a gyanu árnyéka sem maradt meg. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Nem ellenzi a jelentés nap rendre tűzését, de majd csak akkor ha a sürgős teendővel végzett a Ház. (Helyes és jobboldal.)

Olay Lajos: Míg az ügy nincs tisztázva, addig a gyanu megmarad, a kormány pedig Kluen-Hedervary újabb miniszteri kinevezése erkölcsileg kötötte hogy ezt az ügyet végleg tisztázza. Ez érdeke a magyar közélet tisztaságának s ezért uból kéri a miniszterelnököt, hogy sürgősen tárgyalja a jeentést. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Madrás J zsef szintén azt kívánja, hogy már ma határozzanak meg a tárgyalás időpontját.

Okolicsányi László igazat ad a miniszterelnöknek abban, hogy a határozati javaslatoknak semmi köztük a kérdéses jelentéshez, de meg kell gondolni, hogy amig az az ügy le nem kerül a naprendről, addig mindig alap a lesz a gyanunak. (Zaj és ellentmondás jobboldal.)

Elnök: Bezárja a vitát és kimondja, hogy a Ház a határozati javaslatokat leveszi a napirendről, egyúttal jelzi, hogy a parlamenti vizsgálóbizottság jelentése tárgyalás alá fog kerülni.

Olay Lajos: Előre megmondom, hogy minden néten megsüregtetem!

(Jelentések.)

Elnök: Következik az igazságügyi bizottság jelentése A Ház *Kabár* Endre eladó és *Nessi Pál* első adása után félreveszi a székesfehérvári bíróság megkeresését, hogy Garbay Sándor iparossegéd bűnvádi üldözé-

sére adjon felhatalmazást mert az illető házszabállyal való az országgyűlés.

A gazdasági bizottság jelentése kapcsán, amely a képviselőház 1903. évi kötetgeit irányozta elő,

Ugron Gábor azt mondja, hogy nem a parlament sürzvarv akadályozta ennek a jelentésnek idejében való tárgyalását, hanem az elnökség taktikából szolgálatot akart tenni a kormánynak; egyébként helytelennek tartja, hogy a bizottság megszavazás nélkül utalványoz.

Molnár Jenő figyelmezteti a gazdasági bizottságot, hogy már régebben utasítást kapott a karzatekon a hiányok javítására.

Nyegre László eladó azt hiszi, hogy Ugron csak nem akarta Apponyit taktikázással vádolni, mert ez a jelentés még arról az időről való, amikor Apponyi volt a Ház elnöke.

Ugron Gábor: Nekem mindegy!

Nessi Pál: Hát ki taktikázom?

Bátkaay László szerint gróf Apponyit senkinek vádolta és ő nem szorult az eladó védelmére. Szóvá teszi a jegyek kiosztása körül a divó protekció-rendszer.

Nessi Pál azt kívánja hogy a képviselőházi gyorsiródban alkalmazott gépirónók sorsát is biztosítsák és nyugdíj jogosultságot adjanak nekik.

Nyegre László eladó megjegyzi, hogy erről majd akkor lehet szó, ha a szervezeti szabályzatot előterjeszti a bizottság.

A Ház tudomásul veszi a jelentést valamint a képviselőházi alkalmazottak drágasági és fizetési pótlékáról szóló jelentéseket is, amelyeknél gróf *Bathányi Tivadar* a képviselőházi műszaki alkalmazottak, gépészek rendszeresítését teszi szóvá.

Szünet után következnek az interpellációkra a

(Válaszok.)

Gróf Tisza István miniszterelnök együttesen válaszol *Holló Lajos* és *Ugron Gábor* interpellációira és hangsúlyozza, hogy a választás idején a kibontakozás körül csak alkalmatlan tényezők érvényesültek, illetéktelen tanácsadók nem gyakoroltak befolyást a kormányra. (Helyeslés jobboldal.)

Ugron Gábor emlékeztet a chlopyi hadiparancsra amely illetéktelen osztrák tanácsadók befolyására vezethető vissza. A választ nem veszi tudomásul.

Elnök Elrendeli a szavazást, a választ tudomásul veszik, valamint az a feleletet is, melyet a miniszterelnök *Endrey* interpellációra adott az üzskübi kenzul eljárása tekintetében,

(Az olasz borvám.)

Gróf Tisza István miniszterelnök együttesen válaszol *Molnár Akos* és *Okolicsányi László* interpellációira az olasz borvám, illetőleg az Olaszországgal ideiglenesen fenntartandó kereskedelmi szerződés tárgyában. A két interpellációra azóta a történetek adták meg a választ: a kormány felhatalmazás alap-

bele a leszálló este titokzatos hangulata. Lefoszlik rólunk a testiség, csak lelkünk él! ezek talán ott valahol távol, ott abban a s-ent melanchóliában, mely a messzi völgyön előmlik.

Erezi-e? Mondja. De ne, ne szóljon... A természet már alszik. Ne zavarjuk álmát. Lélegezte mély, egyenletes, érződik rajta a kimerültség, a bágyadság. A fák mozdulatlanul merednek bele a sötétbe és galyaik fáradtan csüngenek alá, miat alvó ember merev karjai. A ködök, az árnyak lassan fölérnek huzódnak és sürű leplük nem árul el semmit. Az erdő ől valami vágyakozó suttogás hallik, mind bánatosabban, mind epedőbben és lassan-lassan megtelik vele a völgy és megtelik a lelkem...

Beleolvadok én is a nagy rejtelembe. Bele a nagy vágyódásba, a titokzatos epedésbe. Ott érzem magamat a halk hangokban, a szálló sóhajokban, ott a bársonyos sötétsgen, melynek takarója alatt liheg már a gerjedő élet. Bágyadtan dülök a torony egyik oszlopának és testemen lágy lankadás omlik végig. Tudatom lassan lassan elálmosodik. A leszálló éjszaka ráborítja leplét, érzéseim mind halkabban és halkabban hullámanak, míg végre egészen egymásba simulnak. Es mintha valami végtelen és mozdulatlan tükör, sima tó terülne el bennem. Főötte pedig sötétség és csend. Sötétség és csend...
— Későn van, menjünk...

Hallom a hangot, de még nem értem a szavakat. Halkan, lágyan zsonganak lelkemben, ott a simatükrű víz felett. Halkan, lágyan, melódikusan. Lassan felnyitom a szemem. Sötét van, egészen sötét. Csak mellettem omlik alá valami fehérség. Rátapad a tekintetem, mint valami nagy rejtélyre. Még nem mult el az álom...

Mi az? mi az? — hangzik a kérdés lelkemben és hirtelen összerendeznek. Maga, maga van mellettem: a fehérség az éjszakában, a dallam a csöndben.

— Későn van...

— Igen, későn, — imételem halkan. És lassan elindulunk. Le a rozoga torony lépcsőin. Nesztelenül, mint tovaszálló, test nélküli árnyak. Es nem érátnk semmiféle vágyat. Mert lelkünk egymásba omlott. Egemásba, mint két, különböző irányból lengő fuvalom, melyek ereje elomrod a lágy ölekezésben, melyek suttogása elural egymás ajkán. Talán nem is vagyunk külön élő lények. Hozzáértünk a körötünk suttogó rejtelemhez, a természet mélységes álmához. Árnyak az árnyékban, mint a többi millió, ki egymást felváltva, egymást hajszolva suhan tova az élet izesztő szürkességében. Előre, előre, míg elnyeli a világtalan éjjel.

Mióta megyünk így? A nagy egyformaságban, a végtelen harmóniában elvész az idő mértéke. Mintha a sötétség, a fölény hajló galyak, az ezer irányból fel-

szálló zsongás valami csöndesfolyásu, hatalmas áradattá omlott volna össze, mely lassan, szinte észrevétlenül sodor bennünket előre hullámain. Ezek zognak? Vagy lábunk alatt zörögnek a levelek? Mindegy. A zugás, a zörgés, a zsongás viszi viszi lelkünket. Mintha láthatatlan kerekékként telemeknek és lassan-lassan megforgatnának bennünket a bársonyos sötétsgen, a rejtelmes némaságban...

Aztán mintha lebuflánk valakionnan. Valami finomból, leheltérszerüből: a vas-kosba, a realisba. Etes csengés jelzi a hirtelen változást, a kellemetlen megerke-zést és előttünk durva zakatolással szá-guld tova a villamos. Es lámpák pislog-nak felénk mindenfelől.

Megállunk és nézzük őket. Busan, szomorúan tekintenek felénk, mint meg-anyi szem, mely kémleli a messze csend-et, az alvó erdő bűvés rejtelemét.

Hiába, hiába... Oda vannak kötve a nagy, nyugtalan fővároshez és oszlopaik körül sutorogva csupnak össze az élet ezerfelől hõmpölgő hullámai: a gyönyör és a bün, a vakító csillogás és az izesztő sötétség. Fölöttük pedig ott sikolt a kék, ott zokog a bánat, ott dadog a mámor és kiáltoz az ébség...

Idehallik hangjuk. Tompán, zavaro-san, mint valami távoli morajlás, izesztő zugás. Es mi feléje indulunk, lassan, hall-gatagon. Mõgöttünk pedig még soká ott huzódik az alvó erdő álma...

ján megindította a szerződéses tárgyalásokat, a szerződés tartalmát meghosszabbította, de a borvám-záradék hatályát megszüntette. (Helyeslés jobbról)

Molnár Ákos csodálja, hogy a miniszterelnök ilyen lapidáris rövidséggel út el olyan kérdést mely az egész országot foglalkoztatja. Az olasz borvám-klauszula eltörzése azt jelentette hogy a magyar kormány január végéig módot adott az olasz bornak beözönlésére s szinte felhívta az olasz kereskedőket, hogy siessenek boralkat Magyarországon elhelyezni. Ily módon 1,400 000 hektoliter olasz bor jött be.

Tallán Béla földmívelésügyi miniszter: Nem áll!

Molnár Ákos: Nem sokkal kevesebb! A különbség aligha több 10-20.000 hektoliternél. A borvám-kérdés kenyér-kérdés Magyarországon. Aggodalmasnak tartja az olasz tárgyalással megbízott képviselőket folytonos járás-keletét.

Okolicsányi László szintén nem fogadja el a választ, amelyből kitűnik, hogy a kormány tette magát az 1899: XXX. garanciális törvényen.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Az 1899: XXX. törvények tartalmát, politikai és közgazdasági jelentőségét és azt a helyes politikai gondolatot, amely azt létrehozta, és azt a kérdést, hogy e tekintetét a mai változott viszonyok közt mi módon szolgáljuk helyesebben: a törvényjavaslat tárgyalása alkalommal lesz módunk megvitatni; most csak azt jegyezi meg, hogy őt az az intenció vezeti, hogy garanciális törvények címe alatt nem akarná az ország kezét és cselekvési szabadságát megkötöni. A benyújtott törvényjavaslat nem a szerződés megkötésére irányul, hanem a tárgyalások megindítására ad előkészítést, az pedig magától értetődik, hogy a szerződés addig nem léphet életbe, míg a kiegyezés kérdése el nem dől. A jelenlegi kormány egyetlenegy tagjának sem jutott eszébe elterelni az 1899: XXX. törvények amag egészleges és helyes alap gondolatától, hogy a kereskedelmi szerződések és a megkötendő kiegyezés lejárata ugyanarra az időre essék. (Elsők helyeslés a jobboldalon.) A kormány igenis tett némi engedményt az olasz bortermelek érdekeinek, amikor a decemberben eladott boroknak januárban való behozatalát engedte meg, de vastag tévedés az az állítás, hogy ez valami különösebb befolyást gyakorolt volna a mi borértékesítési viszonyainkra. (Helyeslés jobbról.)

A többség tudomásul veszi a választ.

Elnök: A holnapi ülés napirendjét állapítja meg. Holnap a ma hátraérvő interpellációkra fognak válaszolni a miniszterek, azonkívül a földmívelési miniszter is felel meg **Kelemen Béla** interpellációjára a csongrádi munkáviszonyok tekintetében. Azután következnék a vármegyei alkalmazottak fizetésének rendezéséről szóló javaslat tárgyalása.

(A kivándorlás.)

Hegedüs Lóránt részletesen fejtegeti a kivándorlási ügy állását. Felelte sürgös a kivándorlási törvény végrehajtása és e részben kéri a kormányt, hogy a kivándorlók érdekében mennél kevesebb új állást kreáljon. Nem érdekli az, hogy mely hajóstársasággal kötött szerződést a kormány, hanem a szerződés rendelkezéseire fektet súlyt. Soha annyi kivándorlási ügynökség nem csábított kivándorlásra, mint most; egy levél jutott a kezébe, amelyben a hajóstársaság a községi bírónak minden egyes kivándorló rábeszéléséért 5 forintot ígér. Felvetti a külföldi konzuli iskolák kérdését, amelyek megkönnítik a kivándorlókra a visszatérést. Interpellációja így hangzik:

A kivándorlásról szóló 1903. IV. t. c. miért nincs mindeddig végrehajtva? Mikor és hogyan akarja ezt a kormány végrehajtani? Mi igaz a hírlapi közlésekből a megkötött szerződést illetően? Kélt figyelmet fordít-e a kormány arra, hogy a kivándorlókra a visszatérést megkönyvítették?

Gróf Tisza István miniszterelnök: Először megjegyzi, hogy a kivándorlási törvény életbeléptetésével nem lesznek új állások, mindössze a mostani kettőt még egygyel szaporítják a fumei kormányzóságnál. A kivándorlók visszaszállítására nem jár egyenlő közös költséget, hanem minden állam felül gondoskodik a diplomácia útján a honpolgárok hazaszállításáról. Így akár eljárási az iskolák felállításáról is. A legnagyobb szeretettel fog a külön levő honpolgárról gondoskodni.

A kivándorlási törvény végrehajtási rendelkezését a napokban fogja kiadni. Eddig azért nem tették mert ha már nem tudják a kiván-

dorlást megakadályozni, legalább becsületes kivándorlási eljárást léptessenek életbe magyar szempontból. A kormány az volt a célja, hogy a kivándorlás a magyar érdekeknek megfelelőleg, Fiume felé irányítassék. Érintkezésbe léptek hajózási társulatokkal, amelyeket természetesen szubvencióval kell ellátni s az ajánlatokból a következőket kapták: a német társulatok 3 millió 500 ezer korona évi szubvenció mellett kérték, hogy a kormány garantálja 35 ezer kivándorló- és 7 ezer visszavándorlóra évente. Ez oly horribilis követelés volt, hogy a kivándorlást úgy vegye az állam a kezébe hogy arra ne kelljen ráfizetni. Ekkor lépett a kormány összekötésébe a Cunard Line-társulattal. A kormány ezzel már úgy kötötte meg a szerződést, hogy a kötés után rögtön ahhoz kell magát tartani, a kormány azonban föntartotta a jogot arra nézve, hogy a szerződést a képviselőház elé terjeszti utólagos jóváhagyás végett. Főbb vonásaiban most ismerteti már a szerződést. A Cunard Line vállalkozik Fiuméből kéthetenként, évente 22-szer, hajót indítani Amerikába. A kormány minden hajóra 2000 kivándorlót garantált s a társaság köteles azokat a kivándorlókat is más módon elszállítani, akik az induló hajóról lemaradtak. A kivándorlási díj 180 K. melyből 10 K. a kivándorlási alap s ebből az összegből a vállalat az amerikai partraszállási díjat is köteles fizetni. Ez összegért köteles a vállalat már Fiumében ellátni az emberek s aztán szállítani és élelmezni egész Amerikáig. Egyben kötelezte magát a kormány, hogy a 2000 garantált kivándorlóból hiányzókat fejenként 100 koronát fizet. Ha összeveti a német vállalatok ajánlatával a Cunard Line-ét, azt látja, hogy a németeké 50 koronával drágább. Megemlékezett a miniszterelnök azokról a hírlapi támadásokról is, amelyek a társulattal kötendő szerződés alatt ehangzottak az utóbbi időben. Érdekesnek tartja, hogy míg ezek a lapok vezérlésükben nagy hazafias írázásokkal írtak a kivándorlás ellen, addig ugyanolyan nagyhangú kivándorlásra csábító hirdetések jelentek meg a lap hátsó részében. (Derűltség.) Mikor a kormány a Cunard Line-vel tárgyalta, ugyanakkor azon célból, hogy a kormányt megingassák s a szóban levő társaság ellen bizalmatlanságot keltsenek, a német társulatok oly plakátokat adtak ki, melyekben a kivándorlók díját 120 koronában ígérték Brémából — Amerikába. Ezt gyanusnak találta, hogy 189 korona viteldíjből ily hamar leszáltak 120 koronára. Hogy a kormány a garantált 30 ezer kivándorlót nem tudja előállítani s így minden hiányzó kivándorló után 100 koronát fizet, az megtérül abból a 210.000 koronából, amely összegyűl a kivándorlási díjből levonandó 10 koronából. A szerződést 10 évre kötötték, de időközben is fel lehet bizonyos esetekben bontani, így akkor, ha Amerika oly törvényt hozna, amely megakasztja a kivándorlást. De ha korlátozza is Amerika a bevándorlást s így az utasok nem érik el a kikötött számot, a magyar kormány szívesen fizet, mert adná bár az Isten, hogy egy kivándorlót se tudnánk elszállítani, minden erőtt megfeszítene, hogy ez örvendtes állapotot az ország bármint is szívesen. Hogy a kivándorlók merre menjenek, ezt nem lehet korlátozni, mert az lefontan a szabad költözködési jogot. Természetesen az áll előttünk, hogy fumei kikötőnk fellendüljön s ezért irányítottuk a kivándorlást Fiume felé. Epp ezért csak oly kivándorlási intézményeknek ad engedményt, amelyek a kivándorlást Fiuménél at eszközlik. Ha ezt nem tartanák be, a legnagyobb szigorral fog ellenük eljárni. A visszavándorlásra megjegyzi, hogy akkor 150 korona lesz a visszatérési utazási díja. Megjegyzi hogy az nem igaz, hogy a Cunard Linevel kötött szerződés miatt idegen kormány beavatkozott volna. Ehhez egy idegen kormány sincs joga.

De azt is reméli, hogy Amerika nem hagyja magát befolyásolni, hanem a magyar kormány állásfoglalását ismeri el autentikusnak. Kéri, hogy a választ vegye tudomásul a Haz. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Hegedüs Lóránt köszönettel fogadja a miniszterelnök választát.

Elnök: Az ülést délután 1/2 3 órakor bezára.

BELFÖLD

Miraglia üldetése. Bécsből távratozták: *Miraglia* szerető ma hosszasan tanácskozott gróf *Gulchevski* közös külügyminiszterrel, tegnap pedig *Avarna* herceg rary-

követtel konterált. Minthogy további akciózások szükségére merült fel, *Miraglia* a jövő hét elejére halasztotta el Rómába való visszatérését.

Püspöki kinevezések. Dr. *Párvy Sándornak* székesi püspökké, *Radnai Farkasnak* besztercebányai püspökké való kinevezése már a legközelebbi napokban meg fog történni. A pécsi püspökség betöltésének kérdésében még nincsen döntés. A két új püspök életrajzi adatait a következőkben ismeretjük:

Párvy Sándor 1848-ban született Gyöngyösön. Tanulmányait szülővárosában és Egérben végezte. 1865-ben vétetett fel klerikusnak, majd a bécsi Pazmaneyumban és Augustineumban bejelezte tanulmányait, udvari káptán lett. 1871 óta állandóan az egri egyházmegyében működött, ahol csakhamar az egri szeminarium tanára lett. 1873-ban érseki titkár, irodaigazgató, később canonicus a latere lett. Tavaly neveztek ki áldozó püspökké. Bokros egyházi teendői mellett élénk részt vett a közügyekben, munkálkodott az irodalom terén s mint egyházi szónok szerzett kitűnő nevet. Irodalmi érdemeinek elismeréséül a budapesti egyetem teológiai fakultása a tudori oklevéllel tüntette ki.

Radnai Farkas 1848-ban született Kőszegen. Iskoláit Békés-Csabán, majd a nagyváradi Salamon-féle nevelőintézetben végezte, ahonnan a budapesti papnöveldebe került. Kedvence lett *Ipolyi Arnoldnak* és *Horvát* püspököknek. 1871-ben szentelték pappá s mint káptán jutott Endrődre, ahonnan azután Lipovniczy püspök aulájába jutott s így *Ipolyi*, mint Sehlauch püspököt által nagy beolyást gyakorolt a nagyváradi püspökség ügyeire. 1889-ben a nagyváradi szeminarium vezetésével bízták meg, 1892-ben székesvári apát, 1901-ben prelátus és áldozó püspök lett.

Indítvány a választási jog reformjához.

Kelemen Béla országgyűlési képviselő a képviselőház mai ülésén indítványt jelentett be a választási jog reformjára vonatkozólag. Kelemen indítványa három főlve van fölépítve. Az egyik az, hogy cselekvő választói joggal bírjon minden teljes koru, szellemi és morális képtelenség által nem korlátozott állampolgár, aki vagy egyenes adót fizet, vagy aki teljesítette katonai szolgálatát, vagy az államnyelvet szóban és írásban bírja, a másik, hogy a kerületi központokban való szavaztatás mellőzésével, hozzássék be a községenkint, illetve körjegyzőségenkint történő nyilvános szavazás módja, a harmadik pedig az, hogy a választókerületek száma törvényhatóságokint az állam hivatalos nyelvén beszélő, vagyis a magyarul tudó összes lakosság számányához képest, az országos átlag-szám alkalmazásával állapíttassék meg. Ebeosztás alapját az képezze, hogy az anyaország területén a magyarul tudók összes száma: 10, 36.249, elosztva az alakított választókerületek hozzávetőleges számával: 400-zal, az osztalékok képez 25.000 lélek alkossa azt az átlagszámot, amennyiből álló magyarul tudó lakosságot megjellessen a képviselőküldési jog. Minden egyes megyei és városi törvényhatóság külön választókerületet képezzen még akkor is, ha a törvényhatóság területén levő magyarul tudó lakosság összes száma sem érné el az országos átlagszámot. Azon törvényhatóságok területén, melyek ez elv keresztülvitele folytán több képviselőt lennének jogosítva választani, az egyes választókerületek a községenkint olyan csoportosítása mellett alakíttassanak meg, hogy az egész törvényhatóság területén levő magyarul tudó lakosság egyenlő mértékben legyen felosztva az egyes választókerületekben.

A delegáció. A delegáció, hir szerint május hetedikén ül össze Budapesten.

Három mandátum. A képviselőház állandó igazoló bizottsága ma délelőt 11 órakor **Vörös László** elnöklele alatt ülést tartott, amelyen megvizsgálta **Copony Traugott** brassói, **Nagy Sándor** nagylaki és gróf **Kluen-Hédervary** Károly temesvári képviselők megbízóleveleit és mintán azokat rendben találta nevezeteket a kérvényezhetésre kiszabott 30 napi törvé-

nyes határidő fenntartásával igazolt, képviselőknél jelentette ki.

Barta Ödön ügye. A Kossuth-párt tegnapi értekezletéről szóló tudósításunk kiegészítésül még a következőket jelenthetjük: Barta Ödön országos képviselő, kit az ellene felhozott alaptalan vádak alól tegnap tisztázott az országos függetlenségi Kossuth-párt, a keddi értekezleten kijelentette, hogy ő a Kisbirtokosok Földhitelezésének igazgatói tagsága dolgában nem érintkezett a kormány egyik tagjával sem. Azt is mondta, hogy az ő tudatával és érdekében egyik kormányfővel sem tárgyalt a nevezett intézettel.

A magyar-horvát kiegyezés A magyar és horvát regnikoláris bizottság mindkét öös albizottsága ma déle 6-t tizenegy óraker közös tanácskozásra üt össze. A magyar kormány részéről megjelentek: Lukács László, Popovics államtitkár, Teleszky osztálytanácsos, míg a horvát kormányt gróf Pejačević Tivadar és Sumanovics osztálytanácsos képviselték. A két bizottság az összes részletkérdéseket alapos megvitatás alá vette, de a megbeszélések eredményének összegezésekor kitűnt, hogy a két bizottság között lényeges eltérések vannak. A magyar bizottság erre megjelölte a szeres határt, amelyen túl nem adhat engedelmeket, amit a horvát albizottság tagjai tudomásul vettek, azzal az ígéreter hogy még a ma nap folyamán kikérnk a horvát regnikoláris küldöttség plénumának erre vonatkozó véleményét, melyet aztán a holnap déle 6-t tizenegy óraker tartandó együttes ülésen adnak tudtára a bizottságnak. Valószínű hogy a holnapi konferencián tereszk elö azokat a próbaszámításokat, amelyeket a különböző megöltési módok alapján rendelt el a pénzügyminiszter.

KÜLFÖLD

Az orosz flotta katasztrófája.

Budapest, április 13.

Ha hosszú ideig nem érkezik a japánok szárazföldi hadműveleteiről hír — az rendesen azt jelenti, hogy a tengeren készülődik valami nagy esemény. Mert, amint mi kezdettől jeleztük, a japánok két oldalról fogják az orosz haderőt megtámadni és hogy a tenger felől is bátorsággal szállíthassák csapataikat partra — teljesen ártalmatlanná kell a port-arthuri hajórajt tenniök. Es ime ujra megkísérelték a nagy feladat megoldását Port-Arthur és Liaotau között megszólaltak az ágyuk és minden jel arra mutat, hogy ez az újabb ütközet jelentőségére néve vetekedik a japánok első nagytámadásával. A szükszavú táviratokból eddig csak azt lehet kétségtelen bizonyossággal megtudni, hogy az oroszok egyik legnagyobb hadihajója: a *Petropavlovsk* egész legénységével elsüllyedt. Az, hogy négy tiszt, köztük a megszécsült *Cirill* nagyherceg megmenekült, nem kisebbíti a katasztrófa súlyos voltát.

Hogy ez az újabb ütközet valóban nagy szerencsétlenséget jelent Oroszorszádra néve, már abból is kitűnik, hogy a hírt az orosz távirati ügynökség jelenti. Szükszavuan, minden részletezést kerülve, és mégis úgy hangzik, mint valami komor gyászjelentés. Ki tudja, hogy fog hangzani, ha a japán hirtudjólát fogja a részleteket ismertetni...

Meg vagyunk győződve, hogy ezáltal valóban döntő ütközet folyt le a messzi Kelet vizein és hogy nagyarányu japán

csapat szállítások fogják nyomon követni. Most fog igazán megindulni a szárazföldi háboru. A japán seregek két oldalon törnek be Mandzuriába és gyors egymásutánban fogják a döntő csatákat megvívni. A Port-Arthur és Liaotau között megdördült ágyuk megadták a feleletet Kuropatkinnek minapi kijelentésére, melyben a türelmetlő reméli az orosz fegyverek diadalát. Az előre agyonünnepelet hadvezér azt képzelte, hogy ha ő vár, a japánok is várnak. Mindaddig, míg ő elérkezettnek látja az időt a harcra... Nem, a japán türelmetlen faj! Még a hadüzenetet nem várta be és nem várta be Kuropatkin óráját sem. A port-arthuri hajóraj egyik legnagyobb ékességének, a *Petropavlovsk* legénységének rémes halálordítása hirdeti, hogy a japánok gyors cselekvéssel, rettenthetetlen bátorsággal teljes semmivé az oroszoknak a halasztgatásra alapított terveit.

A *Petropavlovsk* egész legénységével elsüllyedt, jelenti az orosz távirat. De ki érezné ki ezekről a fukar szavakból, hogy szörnyü katasztrófát leplezgetnek? Hisz ez a hatalmas páncélos, mely *Cirill* nagyherceget hordta, nem egyedül indult ki a tengerre. Nem egyedül szállt szembe a japán hajórajjal. Ott volt a többi hajók közt, melyek sorsáról eddig nem érkezett bizonyos hír. Mi lett ezek sorsa? Hiszen éppen ebben a pillanatban, míg lázas sietéssel rójuk az érkező híreket papírra, érkezik a jelentés, hogy elesett az ütközetben *Makarov* is, az új, a bátor főparancsnok, kitől annyit várt az orosz hadvezetés. Ő immár megtette kötelességét: meghalt hazájáért. Vajjon milyen állapotban hagyta vissza a rábizott hajókat? Lesz-e, aki visszakormányozza őket a kikötő belsőjébe? Gyásznapja a mai nap Oroszországnak. A felizgatott fantázia rémes képet rajzol le magának az érkező hírekből. De ki tudja, hogy a valóság nem fogja-e a színek sötéttségében és borzalmasságátan felülmulni?

Az egész világ izgatottan és lélegzetét visszafogva várja a további híreket.

Előrevetett árnyék.

Csifa, április 13.

Tegnap látták az *Asahi* japán parancsnokhajót Csifutól nyugat felé haladni. Mindenki azt hiszi itt, hogy a hajóraj nincs messze a parancsnokhajótól. A Niuevangból id.érkezett *Lazan* gőzös azt jelenti, hogy reggel félbét órától kezdve két órán át Port-Arthur irányában erős tüzelést hallott.

London április 13.

A *Reuter*-ügynökség jelenti *Csifából* mai kelettel: Távirati hír szerint a japánok ma napfelkeltekor megtámadták az orosz hajóhadat, amely teljes erőjével vonult ki *Makarov* vezénylete alatt és az erődök segítségével visszaverte a japánok támadását. Arról nem szól a távirat, hogy a hajóhad és az erősségek kárt vallottak-e.

Katasztrófa.

Pétervár, április 13.

Az orosz távirati ügynökség jelenti: Port-Arthur előtt elsüllyedt a *Petropavlovsk* nevü páncéloshajó. Csak négy tiszt menekült meg, köztük *Cirill* nagyherceg, aki megszécsült.

Bécs, április 13.

Csöngcsből jelentik a *Pol. Corr.*-nak,

hogy a Port-Arthur és Liaotau közt ma lefolyt tengeri ütközetben a *Petropavlovsk* nevü orosz hadihajó egész legénységével együtt elmerült.

Berlin, április 13.

A *Wolff*-ügynökség a következő hírt veszi egyik *pétervári* magántudósítójától: Itt azt híresztelik, hogy *Makarov* tengernagy meghalt és hogy már holnapra gyászistentiszteletet rendeltek el érte és a *Petropavlovsk* páncéloshajó tisztjeiért.

London, április 13.

A *Reuter*-ügynökség jelenti *Pétervárról*: *Makarov* tengernagy a *Petropavlovsk* páncéloshajó elsüllyedésekor vízbefulladt. *Cirill* nagyherceg súlyosan megsérült.

Pétervár, április 13.

A port-arthuri kikötő parancsnoka 13-iki kelettel táviratozza a cárnak: A *Petropavlovsk* aknába ütközött és megfeneklett. Hajóhadunk az *Aranyhegy* alatt van és a japán hajóhad közeledik. *Makarov* tengernagy nyilván vízbefulladt *Cirill* nagyherceg, kit megmentettek, könnyen megsérült.

Páris, április 13.

A *Petropavlovsk* páncéloshajó elsüllyedése és *Makarov* tengernagy halálának híre itt mély részvétet keltett. Délután 4 óráig sem az orosz nagykövetségre, sem a külügyminisztériumhoz nem érkezett hivatalos jelentés a katasztrófáról.

A *Petropavlovsk* 1894-ben bocsátották vízre, 11.250 tonnás, gyorsasága pedig 16 csomó.

Gyász hírek a cárhoz.

Pétervár, április 13.

Alexejev tengernagy *Miklós* cárhoz a mai tengeri csati leolyásáról a következő távirati jelentéseket intézte:

I. A legnagyobb fájdalommal jelentem felségednek azt a nagy csapat, mely csendes-oceánbeli hajóhadunkat a mai napon egy nehéz hajónknak és a flotta vitéz parancsnokának, *Makarov* tengernagynak elvesztésével érte. A *Petropavlovsk* nevü csalahajó, amely *Makarov* tengernagynak parancsnoki zászlaját viselte, elpusztult s maga *Makarov* is odaveszett.

Alexejev.

II. Előbbi táviratom kiegészítésével alázattal jelentem felségednek a következőket: A japán hajóhad ma megjelent Port-Arthur előtt. *Makarov* tengernagy páncélosainkat és cirikálójainkat az ellenség elé vitte. A japán hajók a nyílt tenger felé menekültek s a mi hajóink üldözöbe vették őket. Mikor a sik tengeren az ellenséges haderő 30 hajóra szaporodott, *Makarov* visszafordult flottájával a belső kikötő felé. Ütközetben a *Petropavlovsk* egy tengeralatti aknába ütközött, mely fölrobbant. A *Petropavlovsk* a robbanás után elmerült. A robbanás *Makarov*ot megölte. *Cirill* nagyherceget, aki szintén a *Petropavlovsk* fedélzetén volt, sikerült megmenteni. A japán hajóhad Liao-Csanban gyűlt össze az ütközet után.

Alexejev.

Pétérvár, április 13.

A mai ütközetről *Grigorovics* ellentengernagy, a port-arthuri kikötő parancsnoka, a következő táviratokat küldte *Miklós* cárnak:

1. A *Petropavlovsk* egy japán tengeralattjáróknába ütközött és elpusztult. Egyéb hajóink az *Aramyhegy* nevű magaslat alatt egyesültek. A japán hajóhad mifelénk közeledik.

2. Mély fájdalommal jelentem *Makarov* tengernagy halálát.

3. *Cirill* nagyherceg megmenekült.

4. A *Petropavlovsk* fedélzetéről megmenekültek *Cirill* nagyherceg és hat tisztből álló kísérete, továbbá *Jakovlev*, a *Petropavlovsk* kapitánya, két hadnagy, három hadapród és harminckét matróz. Eddig négy tisztnak, egy orvosnak és tizenkét matróznak holttestét halásztuk ki. A japán hajóhad eltűnt a szemhatárról.

Pétérvár, április 13.

Alexejev tengernagy jelenti, hogy a port-arthuri hajóhad maradványai felett a parancsnokságot *Makarov* után rangban következő legidősebb tiszt, *Uchtomskij* herceg ellentengernagy vette át.

A hangulat Pétérvárott.

Pétérvár, április 13.

Leírhatatlan megdöbbenést keltett a lakosságban a port-arthuri katasztrófa híre. A vezető körök is a eszöndes-oceanánbeli tengeri haderő teljes megsemmisülésének tényét látják a katasztrófában. A cár környezetéből kiszivárgó hírek szerint a gyász hírek *Miklós* császárt teljesen lesújtották. *Makarov* a cár teljes bizalmát bírta. Tőle várták az első csorbák kiköszörülését. Itt biztosra vették, hogy küldetése sikerrel fog járni. Annál leverőbb a mai hírek hatása. Nyíltan beszélnek most már, hogy a korrupció és a kegyenegazdálkodás vitte a birodalmat a szerencsétlenségbe. A hangulat leírhatatlanul esüggedt. Most már a szárazföldi harctérről sem várnak semmi jót. Hivatalos körök attól tartanak, hogy a vereség híre forradalmi forrongásokat fog a vidéken előidézni. A kormányzatban ideges fejlettség kezd uralkodni. A cenzura nem meri rendszabályozni a sajtót, mely eddig soha nem tapasztalt merészséggel utal arra, hogy az autokratikus kormányforma a bajok kútforrása, mert népképviselői rendszer mellett a nyilvánosság ellenőrzése lehetetlen tenné a visszaéléseket és a kormányzat félrevezetését.

Pétérvár, április 13.

A port-arthuri flotta katasztrófiája rémes megdöbbenést kelt. A fájdalmas meglepetés annál nagyobb, mert a flottával együtt odavesztett *Makarov* is, az orosz nép reménysége. *Makarov* néhány hónap előtt ellentengernagy ranggal az északi hajóraj parancsnoka volt és a port-arthuri hajóraj első veresége óta a közvélemény türelmetlenül követelte *Starek* admirális elbocsátását és helyébe *Makarov* kinevezését a port-arthuri flotta parancsnokává. Ez meg is történt, sőt *Makarov*ot korlátlan felelősséggel az egész orosz hajóhad legfőbb parancsnokává nevezték ki. *Makarov* igazolta is a beléje helyezett várakozást, amennyiben a japánok támadásait ismétlenül hősiessé visszaverte, úgy hogy már támadólag készült fellépni. Elszántsága azonban ma jutálát okozta és egyuttal nagy katasz-

trófát hozott az orosz flottára. A megsebesült *Cirill* nagyherceg, a cár unokabátyja, *Vladimir* nagyherceggel *Kuropatkin* társaságában utazott el a haretérra és *Makarov*hoz csatlakozott.

Ujabb tengeri csata.

Pétérvár, április 13.

Port-Arthurból hivatalos távirat érkezett este, hogy az orosz hajóhad *Uchtomskij* parancsnoksága alatt ma délután óta 18 japán páncéloshajóval szemben ütközetben áll.

Angol szakvélemény.

London, április 13

Haditengerészeti szakkörökben a legnagyobb csodálattal méltatják a japán hajóhadnak vitézségét és ügyes stratégiáját. A távirati jelentésekben a tengerészeti vezérkar úgy hámozza ki a tényállást, hogy a japánok egy példátlanul fényes hadieselt vittek véghez. E fölöttébb szerint *Togo* tengernagy egy győzelem jószerit küldött *Port-Arthur* elé, hogy *Makarov*ot egész haderejével a belső kikötőből kicsulja. A japán hajóosztály, a kapott parancs szerint, az orosz haderő közeledtétől látszólag a sik tenger felé kezdett menekülni, hogy még jobban kicsulja az orosz hajókat. *Makarov*, ugy látszik, nem is sejtette, hogy a vesztébe esalják, mert ész nélkül üldözte az előre futó japán cirkálókat. Mikor aztán elég messzire jutott ki *Makarov* a kikötőből, akkor egyszerre eléje bukkant hatalmas páncélosaival *Togo* admirális. *Makarov* csak ekkor vehette észre a kelepécét s most rajta volt a sor, hogy visszafordulván, teljes gőzzel igyekezék révbe jutni. Az angol tengerésztisztek véleménye szerint a vizalatti akná, amelytől a *Petropavlovsk* a levégőbőrűpült, ma virradatkor helyezte el a kikötő bejáratánál ugyanaz a japán cirkáló, amely *Makarov*ot a sik tengerre esalt. Iteni fölfogás szerint az orosz haditengerészet végleges elpusztulását jelenti a mai vereség.

A szárazföldi harctér.

Pétérvár, április 13.

Az orosz távirati ügynökség jelenti: A japán előrs járőrrei elérték a Jalu balpartját, megszállták *Vincsat* s *Jonganphot*, a *Pomahina* folyóhoz vonultak és *Satedzivel* szemben eszáncolták magukat, hol koreai ruházatu embereket látni dolgozni. A jelentések említést tesznek az orosz kémesapat és japánok közt a Szomalinde-szigeten leölt ütközet már jelzett híreiről és így folytatják: E hó 11-én éjjel a *Lao* folyó torkolatához egy járódmű közeledett, amelyen világosságot lehetett látni. A világosság irányában löttek. A hajó gyorsíva tolytatta utját és elottotta a tüzet. Csak miután néhányszor löttek, távozt el a hajó. Mikor a lövődűzés kezdődött, a jobbpartról, a pályaudvar oldalán osónakok indultak el, amelyekre ágyúink löttek. Erre a osónakok megfordultak.

Kuropatkin a cárhoz.

Pétérvár április 13.

Kuropatkin tábornok a cárhoz intézett távirata tegnapi kelettel a következőket jelenti:

Kastalinsky tábornok e hónap 8-án éjjel vadász-csapatot küldött a *Jau* folyó balpartjára, *Vicsu* városával szemben. A *Dimidovics* hadnagy és *Pontenkin* tiszthelyettes vezetése alatt álló csapat megszállotta a folyót és a Szomalinde-szigetre ment, ahol egy japán kémlelő-utrá küldött ötvenfőnyi járőrt abban a pillanatban leptek meg, amígdon a sziget keleti partján három bárkából partra akart szállani. A vadászok partra hagyták szállani az ellenséget, majd tüzelni kezdtek. Majdnem valamennyi japán elpusztult. A bárkákat elsüllyesztették. Mi

nem szenvedtünk veszteséget. Másnap a japánoknak rövid idő előtt észlelt előérsei visszavonultak. E hónap 9-én éjjel négy vadász átkelt *Jonganphónál* a folyón és ott ellenséges lovasszázadra akadt. A vadászok tizenkét órán át elrejtöztek, míg a koreaiak el nem árulták őket, és kénytelenek voltak uszva életüket megmenteni, mert bárkájuk fővezénylőnyra került. Uszás közben egy kalona megfulladt. A mieink több japánt, kik a vadászokat egy bárkában követték, megtámadták és valamennyit megölték. Az ellenséges bárkát elsüllyesztették.

Vészlepek Kínából.

Peking, április 13.

A *Postuak* jelentik Pekingből: A kínai kormánykörök egészen úgy kezdenek viselkedni, mint ezélett néhány esztendővel, az idegenek mérsárlása idején. Az idegeneket kedvelő *Ju* herceg elbocsátása és *Natvuk* növekedő hatalma azt mutatja, hogy a kínai kormány politikája idegenellenes karaktert kezd öltetni. *Csing* és *Csulu* hercegek támogatják a japánbarát pártot s megbuktatják mind-azokat a hivatalnokokat, akik az európaiaknak kedveznek. Attól lehet félni, hogy Kína semlegességi nyilatkozata ellenére átvádosos fölkelés fog kitörni.

Sanghaiból jelentik a *Tageblatt*nak: Kína semlegessége nem tűnik föl többé a kifogástalanság színében. A kormány hadosztályt tart készen, hogy a mandsu határ felé előretolja. Az egyik hadosztály *Kuropatkin* tábornok főhadiszállásától csak százötven kilométernyire, a másik *Mukdentől* csak kétszázötven kilométernyire van és a harmadik is készen van az elindulásra. Mind a három hadosztály modern ágyúval van felszerelve és valamennyinél japán tisztek működnek mint instruktórok. A japán befolyás újra emelkedőben van és az egész birodalomban folytonosan japán győzelmi híreket terjesztenek.

Oroszország pénzükében.

Páris, április 13.

Teljesen megbízható forrás szerint Oroszország legközelebb kölesönt fog főlvenni Franciaországban. A kölesönösség egyelőre csak félmilliárd irank de ezt az összeget később másfélmilliárdra fogják fölemelni. A kölesönnél érdekelve van francia részről a *Banque Française*, a *Rothschild-bankbáz* és a *Hottinger-cég*, orosz részről a nemzetközi bank.

HIREK

Budapest, április 13.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Április 13-ikén új előfzetés nyílik a *Budapesti Napló*ra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfzetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejkorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul kölvessük tovább.

— Királyunk londoni utazása.

Bécsből jelenti tudósítónk, hogy gróf *Mensdorff*, londoni osztrák-magyar ügyvivő, Londontól Bécsbe érkezett, megállapítandó a király londoni látogatásának részletes programját. Annyi már biztos, hogy *Ferenc József* király június második felében utazik Londonba és onnan *Ischlte* megy nyári üdülésre.

— Királyi adomány az alföldi népszanatóriumnak.

A király a *József* főherceg *Szanatórium Egyesület* által létesítendő alföldi népszanatóriumok javára az egyesület alakulásakor 10.000 koronás ágyalapítványt tett évenként fizetendő 2000 koronás részletekben. A 10.000 koronából az utóbbi két év alatt 4000 koronát a felsége már a saját pénztárból kiutalványozott, a fennmaradt 6000 koronát pedig a napokban küldötték el egy összeg-

ben dr. Lukács György békési főispánnak. A népszanatóriumok alapjának ez idő szerint 100.000 koronája van készpénzben, melyhez még több ezer koronára rugó alapítványi összeg járul. Juniusban ismét nagyobb összeggel fog gyarapodni a tőke, ugyanis 6 felsőleg legkegyelmesebben megengedte, hogy az államsorsójáték jövedelméből, melynek juniusban lesz a huzása, 10% lekötessék a József főherceg Szanatórium Egyesület részére.

— **Gül Baba házigazdája.** Meghalt a Gül Baba házigazdája, az öreg Wagner János, a budapesti építészek nesztora, kilencvenegy évet élt. Az a tiz arasznyi terület az övé volt, amelyen fent a Rózsadombon Gül Baba álmodik soha nem beradó virágokról, soha nem muló boldogságról. Birtokán keresztül juthatott az igazhívő muziumán a szent aggyastyán sirjához. Előzékenységek dolgában nem lehetett rá senkinek panaszja, se a zárandokoknak, se a turistáknak. Csak akkor fakadtak ki ellene, amikor az öreg ur egy fantasztikus építkezéssel megfosztotta Budapest paucorámáját a Rózsadombon emelkedő félholdas kupolától. Keleti stílusban tervezte az épületet, ez az egyetlen concesszió, amit tett az emlékeztetés helynével, de be nem fejezte. Legenda szárnyalt róla, hogy egy jósnő jövendölése szerint az öreg építész csak addig él, amíg a Gül Baba körül építkezését be nem fejezi. Azt beszélték, hogy emiatt építget rajta folyton az öreg ur. Az igazság pedig az, hogy passziója üzte, kergette szüntelenül a munkára, mely nélkül nem tudott ellenni egy percig sem. Minden évben új meg új toldalék keletkezett a kolosszális főépület körül. Még három nap előtt is egész délelőtt lázasan dolgozott a fővezető, arkádós lépcsőzetet, mert — úgy mondta — nincs már sok ideje. Szombaton este egyedül maradt a szobájában és számolyra állva, meg akarta igazítani kakukos óráját. A künn lévő eseléd tompa zuhanást hallott s berohanva, rémülten látta urat a földön elterülve. Az öreg urat szélhűdés érte s tegnap este meghalt. A régi Pest tipikus alakja tűnik el vele. Ugyszólván semmiből küzdötte fel magát s hihetetlen munkásságával nagy vagyont szerzett. Többször beutazta a külföldet, folytonos érintkezésben volt az európai híri építészekkel s szeretete, becsülte mindenki, aki közelebről ismerte. Símor János egykori hercegprímást is barátai közé számíthatta. Egész élete szakadatlan munkában folyt le. Még a múlt őszön is folyton építkezett s reggeli ótórakor már ott állt az ujonnan emelt falak peremén, harsány hangon dirigálva a kőműveseket. Szeri-száma sincs a magán- és középületeknek, melyek az ő tevékenységét hirdetik, de a legbüszkébb és legzenialisabban megalkotott palotát mégis csak a maga számára építette fel, ott a Rózsadombon. Holnap délután temetik a Kossuth Lajos-utca 14—16. számú házából.

— **Beszélgetés Montignoso grófnővel.** A N. W. T. londoni tudósítója ma felkereste Montignoso grófnőt, a volt szász trónörökösöt, aki a jövő héten elutazik Angolországba és a Boden-tó környékén fogja a nyarat tölteni. A grófnő a többek között elmondotta a hírlapírónak, hogy szökésére, annak körülményeire és okaira már sohasem gondol, nem is emlékezik azokra és most úgy tűnik fel előtte, mintha elmezavarodottságában követne volna el tettét. Az ő és legkisebb gyermeke egészsége felől a szász trónörökösnek havonként kétszer szoktak jelentést küldeni.

— **Gróf Goluchowski Bécsben.** Bécsből jelentik, hogy gróf Goluchowski ma reggel Abbáziából hazaérkezett Bécsbe.

— **Segédtelekönnyvezetők kongresszusa.** A segédtelekönnyvezetők ma országos értekezletet tartottak fizetésrendezésük ügyében. A kongresszuson megjelent Vörös László nyugalmazott államtitkár is, az országos tisztviselői egyesületnek elnöke, érdeklődéssel halgatva az alapos és indokolt vitát, ebben maga is részt vett, helyeselve a mozzamatot, s biztosítottá a kongresszus tagjait odaadó támogatásáról.

Boros Sándor korelnök (Déva) fűvézölte a megjelent tagokat s az összejövetel célját ismertette, a tanácskozást megnyitotta. Előzőknek ajánlotta *Eble Edét* (Mármaros-sziget), jegyzőnek *Wagenhofer Jánost* (Madarok), kiket az értekezlet egyhangulag megválasztott.

Eble Ede előző megnyitójában ismertette, hogy a segédtelekönnyvezetők helyzete előtt a többi állami hivatalnokok helyzetétől. Amióta ezek az állások — senki sem tudja hogyan és mikor — randszeresítették, dacára annak, hogy a munka, melyet végeznek, országos fontosságú, nem gondoskodtak arról, hogy akik ezt a nagybörderejű funkciót végzik, ennek megfelelően díjazassanak. Sőt az 1893. évi IV. törvények határozottan lefokozta és egy fizetési osztállyal hátrább helyezte őket. Az állami tisztviselő fizetésrendezéséről, illetve a pótlékokról szóló törvény rájuk vonatkozó intézkedése nem hogy előnyös, de hátrányosul járt, mert a hiteleseket rázúdította nyakukra. A segédtelekönnyvezetők önálló munkát kelene hogy végezzenek. De némely helyeken dacára kvahifikációjuknak, másoknál teendőkre is felhasználják őket s ha a tevékenyvi ügyek e miatt halasztást szenvednek, dorgadják és büntetik muasztás indoka miatt. A tisztviselő országos egyesülete részlelkérésekkel nem foglalkozik s ezért ügyük itt nem is kerül szóba. Eért kell a kormány figyelmét felhívni a segédtelekönnyvezetők sármalmas helyzetére. Felolvassa azt a memorandumot, melyet a miniszterelnökötől a pénzügy- és igazságügyminiszterekhez fognak benyújtani. A memorandum petuma a következőképpen foglalt: 1. A cím végleges előírásával az összes, e címen a kalmazott tisztviselő a X-ik fizetési osztályba helyeztessék; 2. a segédtelekönnyvezetők, kik 1903. évi január hó 1-én már mint ilyenek szolgáltak, az ezután kinevezettekkel szemben, kik 5 évnél rövidebb ideje ádának államszolgálatban, előnyben részesítendők; 3. a IX és X fizetési osztályban lévő telekönnyvezetők létszáma a két fizetési osztályban egyenlően állapíttassék meg; 4. az új fizetésrendezés által biztosított személyi pótlék 1903. évi január hó 1-től visszacsússzon ki visszamenőleg.

Demeter Sándor (Tamási) *Körtvélyessy Pál* (Komárom), *Mintó József* (Szilágycsuh), felszólalása után *Vörös László* ajánlott némi módosítást a memorandumban, amit el is fogadtak. *Nagy Gyula* (Kaposvár) hozzászólása után elhatározták, hogy a memorandumot holnap délelőtt testületileg át fogják adni a miniszterelnöknek ahol *Eble Ede*, a pénzügyminiszternek, ahol *Boros Sándor* pedig az igazságügyminiszternek, ahol *Körtvélyessy Pál* fogja kérésüket tolmácsolni. Az előnk záróbeszédét után az értekezlet véget ért.

— **Egy nevezetes templom pusztulása.** Aalesundból, a nemrég elharmadt norvég városból táviratozzák: A *Borgondi* templom, amelyben annak idején tűzkárosultak találtak menedéket, ma éjjel tolvajok fosztották ki, majd fölgynjították a sekrestyét. A templom teljesen leégett. Számos régiség közül, melyeket a 12. századbeli templom őrzött, semmit sem tudtak megmenteni. Néhány értékes tárgyat, mint az oltári kelyhet és oltári gyertyatartókat egy mezőn találták meg.

— **A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézete** a hó 24-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja saját helyiségében (Alkotmány-utca 15. sz.) rendes közgyűlést a következő napirenddel: 1. az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1903. évi számadások előterjesztése. valamint az ezzel kapcsolatos javaslatait. 2. Öt igazgatósági tagnak és a felügyelőbizottság tagjának választása. 3. Az intézet tagjainak esetleges indítványai az alapszabályok 35. §-a értelmében.

— **Cifrázkodás — makoó.** *Sohlya* csongrádi *Makóó* ismeretes akciójának az alföldi nép cifrákodásáról sok visszhangja támadt. A sajtó ország-szerie természetesen pártoja azt a térékvést, hogy a nép egyszerű leányai és asszonyai ne vetkőzzenek ki végképp igaz magyar természetükből, s ne eedek rá a lejúket a mértéktelen pucceskodásra, amibe aztán belevezés az erkölcsük is. A sok visszhang közül nagyon figyelemreméltó a *Tiszavidék* elmű lapé. Ez az ujság a csongrádi néprek egy másik igen súlyos baját emeli ki, amely tulajdonképpen szoros összefüggésben van a csongrádi fehérlépp dolgalával. Különböben megtalálani más alföldi vidékeken is, de úgy látszik, Csongrádon érte el a tetőpontját. A magyar paraszt erősen kártyázik, de Csongrádon még tovább megy, dühösen *makoózik*. Olyan nagyban, hogy — mint a *Tiszavidék* mondja — „akármelyik felvidéki gentry hanyattvágódnék, ha ftyesmit látna”. Egy sok világot látót uriember pedig nem akart hinni a szemének és összecsapta a kezét, amikor a kávéházban a parasztokat makoóni látta. Ilyet ő még a hazárd Bácskában sem látott.

Csongrádon nem is ember az olyan kubikos, aki még a kártyanemetek sem ismeri, avagy bécsi vigémcódra paklizni ne tudna — ha a szűkés úgy kívánja — mondja a *Tiszavidék*. — Ez az oka az általános elszegényesedésnek, a kártya, kávéház és a korecsma, de főleg a kártya, amely városunkban európai színvonalon áll.

Az itteni kigazdák, de sőt a kubikosok, napszámok is úgy élnek, mint másutt a földesur, vagy mint Budapesten, Kolozsvárott a jogászok. *Éjjel-nappal a kávéházban esőrakoznak, szunyókálnak, pipáznak, isszák* és ami a legnagyobb baj — ez még a budapesti vagy kolozsvári jogászokra sem mondható — *éridés nagyban kártyáznak*.

Pedig a kis gazda csak egy élhet meg, ha napról-napra személyesen és folytonosan utána néz dolgainak. Jékor lefekszik, korán kél. Semmire, ami felesleges, pénzt ki nem ad. Tehát nem kártyázik, nem tóti el *életének kétharmadát a kávéházban* és ez eseben telni fog arra, hogy leánya szép ruhában járjon, de természetesen ne cifrákodjék. Ha azonban a jó médböz szokott serdülő leányainak te, mérék kártyavesztéséi miatt ruháralvót adni nem képes, ez esetben bizony gyakran kéles híri asszonyoktól kér tanácsot a kis leány, hogy hol is vegyen hát 6 már most ruháralvót.

Hát Csongrádon makoó járja a parasztokt közt. Ezt a tempót az uraktól tanulta el a paraszt, annyi kétségtelen. Ami nem mentés, de hogy ezen az uton a teljes zűllés vár rá, az már bizonyos. Es hogy a paraszt ne üzhesse ezt a tilos és beláthatatlanul romboló hatású játékot, arról azoknak a bizonyos illetékes tényezőkné multhatatlanul tenni kellene.

— **Véres dráma.** Bécsben, a második kerületi *Valeriestrassén* ma délután *Mers János* munkás revolverrel súlyosan megsebezte töle elváltan élő nejét aztán önmagát lötte föbe. A drámának az volt az előzménye, hogy az asszony nem akart visszatérni férjéhez.

— **A tözsdetanács ülése.** A tözsdetanács ma délután *Kornéld Zsigmond* elnöklete alatt teljes ülést tartott. Az igazgatóbizottság mint legyelemi választmány bejelentette a tanácsnak, hogy megterítte a legutóbbi választás alkalmából előrendelt vizsgálót s kimondta, hogy a további legyelemi eljárás beszüntelt, mivel a vizgálát a választás ellen emelt vádak alapságga tekintetében semmi tőmpontot sem szolgáltattak. A vizsgálói jegyzőkönyvet fölterjesztik a kereskedelmi miniszterhez.

Magyarország egyetlen te-temesebb glaubersó- és lythium-tartalmu földes savanyuvize

A BALDÓCZI DEÁK-forrás.

A legjobb és legolcsóbb gyógyviz minden gyomorhaj és étvágytalanság ellen. A legkellemesebb borviz. Bővebbet a kútkellesség Baldócson (U. p. Szepes-Váránja.) Budapesti képviselő: VI., Károly-körút 10. Telefon 15-64

— **Külön órát a mesének.** *Bursics* Ernő székelyvárosi tanító, ki már évek óta küzd azért, hogy a népiszkolában nagyobb tér jusson a magyar mesének, most lelkes hangon írt röpiratban száll újra sikra kedvenc eszméjéért. Azt kívánja, hogy az új népiszkolai tanterv külön órát juttasson a mesének. Külön órát, hogy már a zsenge gyermek magába szívja a hamisítatlan magyar szellemet, hogy már a népiszkolában lelkesedjék a magyar történelem nagy alakjaiért és hogy már korán megtanuljon szépen, összefüggően és ami fő: zamatos magyarsággal beszélni. A nemzeti nevelés szempontjából elvülhetetlen érdemeket szerezzenek maguknak az új tanterv készítői, ha a nyelvtani anyag apanyasága folytán felszabadult órákat — a magyar mesének juttatják! A magyar mesének, melyből a magyar lélek ezer szépsége árad ki, mely feltárja a magyar gondolkodás és észjárás titkait és amely a leghatásosabb orvosság a magyar nyelvérzéknek mindjobban elhanyagolódó romlás ellen. *Bursics* meggyőző argumentumokkal fejti ki a mesélésnek rendkívüli pedagógiai előnyeit és sorra cáfolja a felmerült ellenvételeket. Röpiratát vonzó előadása és az érvek ügyes csoportosítása folytán nemcsak a szaköröknek, hanem a nagyközönségnek és különösen a szülőknek is melegen figyelmebe ajánljuk. A szerző kiadásában jelent meg és ára 40 fillér.

— **Városi jegyzők fizetésrendezése.** A közigazgatási tisztviselők fizetésrendezése alkalmából *Bagyi Antal*, *Szentcséi* jegyzője körlevelet intézett a rendezett tanácsú városok jegyzői karához, hogy közös akcióra szervezkedjenek fizetésrendezésük céljából. A körlevél figyelemreméltó megokolás keretében vázolja a városi jegyzők helyzetét.

A rendezett tanácsú városok jegyzőinek fizetése 800 koronánál, főjegyzőinek fizetése 1200 koronánál kezdődik, lakás korpolék és mellékjöveldem nélkül. A városokban rendszeresített 215 jegyzői állás közül hetvenegyenek a fizetése 800—1600 korona között váltakozik, tehát a városi jegyzői testület 33%-ánál nem éri el a községi jegyzőknél biztosított minimumot sem. Egy varmegyei kezelő hivatalnoknak: iktatóknak vagy kiadóknak 2400 koronáig terjedhet törzsfizetést és megfelelő lakbérilletményt biztosít az új javaslat s a városoknak főjegyzői sem érik el ezt az állagot, noha a százbát rendezett tanácsú város főjegyzője közül negyvenkettő egyuttal helyettes polgármester is. Lakbéré egyáltalán nincsen nyolcvannegy jegyzőnek. Mellékjöveldőket a legtöbb jegyző nem élvez, földjáraadósága csupán négy jegyzőnek van. A magánügyküdésből a rendezett tanácsú városok jegyzőinek ugyszólván semmi jöveldmük nincsen. S ha még figyelembe vesszük azt, hogy a városi jegyzőknél a társadalmi élet s általában a megéneletési viszonyok drágák, a lakbér magas: egész ridegségében előtűnik áll a rendezett tanácsú városok jegyzőinek sivar helyzete.

Torda város tisztviselői 9-ikén tartott értekezletén *Dulla János* árvaszéki főnök elnöklété mellett egyhangulag elhatározták, hogy csatlakoznak *Esztergom* város tisztviselőinek átiratához, amely a városi tisztviselők fizetésének állami hozzájárulás utján való emelését előzza.

— **Halálozás.** *Holbész József* nyugalmazott plébános és volt hírlapíró tegnap hetvenhárom éves korában meghalt Kispesten. A megboldogult a Bach-rendszer ide én tüzes beszédekkel szította híveiben a hazafiságot úgy, hogy nem egyszer volt baja a császári hivattal. Törhetetlen hazafisága és a társadalmi téren is kitértet áldásos tevékenysége révén alkalmas tisztelet vette körül.

Kont Gyula a 65. kereskedelmi iskolai tanár e hó 12-én hirtelen elhunyt Budapesten. Temetése csütörtökön délután 3 órakor lesz.

Gyöngyösi Jánosné sz. Mátyás-Szaplonczay Laura, G. Gyöngyösi János nyugalmazott kereskedelmi miniszteri tanácsos, és Adna ter-

gerhajós társaság kormánybiztosának felesége tegnap délután 63 éves korában Budapesten meghalt. A megboldogult a hatvanas éveiben a leghíresebb magyar színművésznők egyike volt. Sokáig volt a kolozsvári nemzeti színház tagja. 1871-ben írt meg ment és 1877-ben végleg visszavonult a színpadtól. Férjén kívül gyermekei: *Szép Aladár* és *Béla* gyászolják. Temetése holnap, csütörtökön délután fél ötkor lesz a Csumőri-ut 90. szám alatti gyászszobából.

— **Az orosházai titok.** Orosházán tegnap a gyulai főrendészék rendeleteire exhumálták *Horváth Sándor* gazdag földbirtokos, aki a múlt év októberében elhunyt. A holttestet felboncolták, mert a községben azt híresztelték, hogy *Horváth* mérgezésben halt meg.

— **A szerelem halottja.** *Poszonyból* táviratozzák, hogy *Bartal Aurél* főispán 18 éves joghallgató fia, *Tibor* ma délben egy barátja lakásán agyonlötöte magát és rögtön meghalt. A fiatal embert reménytelen szerelem kínozta és ezért lett öngyilkossá.

— **A társadalmi fejlődés irányai.** A Társadalomtudományi Társaság tegnap kezdte meg vitáit a *társadalmi fejlődés irányairól* nagy hallgatóság előtt. A vita alapjául az a négy felolvasás szolgált, melyet a liberalizmusról, anarchizmusról, szocializmusról és keresztény szocializmusról *Gratz Gusztáv*, gróf *Baithány Ervin*, *Szabó Ervin* és *Geöcze Sarolta* tartották.

Lánczy Gyula egyetemi tanár vezette be az eszméserét egy magas színvonalú essay-vel, amelyben a merev szocializmust a szabad egyéniség szempontjából bírálja. Kimutatja a liberalizmus történelmi múltjának nagyjelentőségét s hibásnak mondja azt a fellogást, mely a liberalizmus küzdelmeiben nem lát többet, mint az egyén pusztá felszabadulását. A liberalizmus inkább mozgási elv, mint dinamikai princípium, mely a történelmi fejlődésnek megfelelően különböző pozitív tartalommal telik meg. Végző konkluzióként egyenesen erkölcsi követelménynek állítja föl, hogy a szociális kérdés azon a talajon orvosolassék, amelyen e baiok kitakadnak és ama tényezők által, akiknek érdekén keletkeztek, tehát gazdasági téren a kapitalista vezet ősztályok erkölcsi felelőssége és aktív közreműködése mellett.

A nagy tetszéssel és lelkes élénzessel fogadott előadás és az ennek köszönő szavai után *Giesswein Sándor* győri kanonok és a Szent István-Társulat alelnöke szolt az individualizmusról és a szocializmusról. Uralkodó eszmének látja ő is a szocializmust, azonban a Marx-féle iskolát sem elméletben sem gyakorlatban nem tartja elogadhatónak, mert a szocializmus — ugymond — elváasztandó a materializmustól. A közönség ezt az előadást is nagy tetszéssel fogadta.

— **Uj közjegyző.** *Rabár* Endre országgyűlési képviselőt, mint értesítünk, érsekújvári közjegyzővé nevezik ki. *Rabár* Endre a legtöbb általános választáson került a Házba, azelőtt törvényszéki bíró volt. A Házban az igazságügyi téren működött és előadója volt az igazságügyi bizottságnak a polgári pörrendtartás dolgában. A *Rabár* kinevezésével megüresedő nagybereznaei kerületben valószínűleg ifj. *Lónyay Sándor* fogják ölléptetni. *Lónyay* általános szeretetnek örvend a kerületben.

— **Összeütközés a Danán.** Az éjfel 11 órakor a *Bátor* nevű uszárhajó a *Viktória* gőzmalom előtt nekiment a Magyar Folyam- és Tengerhajós Társaság 423. számú uszárhajójának. Az összeütközés folytán *Pécsi István* 25 éves kormánya sulyos zúzódásokat szenvedett s a *Rókusba* vitték. A két uszárhajó erősen megsérült. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **A cukraszok sztrájkja.** A cukrászsegédek sztrájkjában eddig nem állott be semmitéle nagyobb változás. A sztrákolók most, hogy ne legyenek kénytelenek kereset nélkül maradni, elhatározták hogy ha a munkaadók nem engednek, ők maguk fogják a cukrászüzemeket nyitni. A sztrákolók már tárgyalnak is két hazulajdonossal a helyiség

dolgában s két üzletben már a közeli napokban árulni akarnak.

— **A buvár veszedelme.** *New-Yorkból* jelentik, hogy a Jersey közelében lévő úgynevezett Bontoon vízmedencében rettenes halálal mult ki egy buvár. Azzal bízták meg, hogy egy ólommal megtöltött, két tomla sulyú fagyolyót a medencében lévő, nagy levezelő osó elé gurítsen, mert a csövet javítás céljából el kellett zárni. A buvár egy órákor vészjelet adott, de minden erőfeszítés dacára sem tudták megszabadítani. Több buvárt utána küldtek, de ezek sem tudták felhozni a 72 lábnyi mélységből. Egy buvár ejutott a szerencsétlen ember közélebe, akinek a lábát becsapta a golyó. Ez kötelet tett a teste köré s így akarta fölhuzatni, de a buvár egyre jobban a golyó alá került és meghalt. A szerencsétlen ember teljes huszonnegy óráig adott vészjelet.

— **Házasság.** *Bozsay Zoltán*, a budapesti V. kerületi főreáliskola tanára eljegyezte *Pechány Erzsike* kisasszonyt, dr. *Pechány Adolt* budapesti tanár, a *Slovenské Noviny* című hazafias lóti naplap szerkesztőjének és neje, született nemesmiticzi *Begyáts Etelka* urnó leányát.

Bíró Mihály somogyiszilli vaskereskedő eljegyezte *Szagetvárot* özvegy *Hoffmann* Henrikné leányát, *Adélt*, *Hoffmann Mihály* fővárosi lapszerkesztő testvérnagát.

— **A nagy halálugras.** Az amerikai lapok mindezt elkövetnek, hogy kinyomozzák, mi vitte az öngyilkosságra azt a boldogtalan embert, aki Newyorkban a huszonegyedik emeletéről levette magát. Magáról az öngyilkosságról a következőket írják: **Az a ház,** amelyről az öngyilkos levette magát, a *New Street*en épült s mivel nemrégiben készült el, még csak kevesen laknak benne. Az öngyilkos, aki öreges, ötvenöt évesnek látszó ur volt a lites levette magát a huszonegyedik emeletre. A lites a nyugodt öreg urat valami jómódú tókésnek tartotta. Néhány pero multa két fiatalember valami zúgást hallott a leve fölött. Fenézve, emberi testet láttak lezuhanni. Néhány másodperc multa már hallották a tompa csattanást, mikor a test a kövezetre esett. Mások azt figyelték meg, hogy az öngyilkos csak egyszer fordult meg a levegőben s két kezét a leve fölé tartva, szinte „graciózan“ ugrott, mint valami vízbe ugró uszó. *Dr. Gray* rendőrorvos konstálta, hogy a koponya benyomódott, a nyakszirt, a kulcsosontok és a két láb nemcsak eltörték, hanem szilánkokra apróztak el. A holttestet negyven dollárt (kétszáz korona) találta és névjegyet, amely szerint az öngyilkos *Sydney J. Haydon* tőkepenész. A *Holley*-hotelben lakott és mindig a legjobb viszonyok között élt, viselkedésén soha semmi nyomozott nem vettek észre. A vizsgálat megállapította, hogy *Haydon* határozottan öngyilkossági szándékkal vitte már fel magát a magasba, ott a legelső üres szobába ment, az ablakot kinyitotta, ernyőjét letette s aztán felapaszkodva az ablakra, a kis külső párnánról levette magát.

— **Figyelemtervez.** A *Katzer-féle* molykár ellen biztosító és megóvó r.-t. igazgató-sága (Budapest, Öt utca 42.) figyelemtervez a n. é. közönséget, hogy az elő orduló visszaölések elkerülése végett a megörzendő tárgyasat csakis az igazolvánnyal elötött hivatalnokknak adja át.

— **Öngyilkos főördész.** *Nebeszy Károly*, gróf *Apponyi Antal* jlablonci uradalmának főördész-e, lakásán megmérgezte magát. Tettének okát nem tudák.

— **Az osztályorsorsjáték húzása.** Az osztályorsorsjáték mai hozsaran tizenötödik koronát n. ért 24 1 9384, tízzer koronát 11446, ötször koronát 6454 91749 16506, kétszer koronát 166583 59433 7761 8427 71992 92952 4 373 2517 79557 6 000 2 94 20 63 7638 0890 8109 93445 16251 12346 104288 20758 3 3856

Nem panaszkodik többé

bűzös izzadási, testbőr-viszkete, csumör, exema, ótvárban szenvedő, ha az **Erenyi-féle „Ichtioi-Salicylla“**

egy kísérletet tesz. Szagtalan.

ra 3 Korona utasítással. Székhely: Diana-Ágygyszertár, Károly-kürt 3. Főattár: Török József, Király-utca 12. Egger-gyógytár, Váci-kürt 17.

51279 28695, ezer koronát 12797 41998 32280
 83014 99684 64974 64540 43718 80191 45428
 28482 54553 81726 2233 57154 87300 17561
 35717 25091 23645 60078 106695 32528 103225
 8962 2902 75125 82069 12798 51581 20963
 104918 59709 64164 30985 103112 30423
 16688 7815 85082 14068 78504 97212 66972
 87693, ötszáz koronát 46161 104075 90815
 68607 15256 79555 46439 41261 43915 65797
 89014 12692 81264 102029 56476 55224 61823
 6028 86587 86925 80989 88374 80612 98914
 16877 68787 19258 9117 29988 41366 68895
 48680 45409 68600 80492 3055 30536 52717
 24449 23277 99408 22040 109177 95091 20275
 102784 70706 18997 32745 64028 56344 56649
 81285 82983 84619 83061 30753 30862 42401
 88775 87805 40851 72876 18306 97741 46118
 79799 55686 40286 92897 45560 108659 80229.

Vásároljon osztályosjegyet Lukács Vilmos bankházában Budapest, V., Fürdőutca 10.

Rendőri hírek. A neszideri bíróság elfogadási parancsot adott ki Kührök György neszideri kereskedő ellen, családunk bukás és csalás miatt. A rendőrség intézkedett. — Tóth Imre állomásfelügyelő raa délelőtt a nyugati pályaudvaron tolatás közben két koozi közé került s a keresek jobb lábát összezúzták. A sebészeti klinikára vitték. — Jankovics Ede gépkezelő ma a Fazekas-tér 4. számú lakásán sósavat ivott. A Rókusban ápolják. — A Francia-ut 48. szám alatt az éjszaka kigyulladt egy istálló. A tüzet még a tűzoltóság megérkezése előtt eloltották.

(x) Aki szép és tartós pázsitot akar, rendelje meg Mauthner Ödör, cs. és kir. udvari magkereskedésben, Budapest-en a Mauthner-féle kiállítási fűmagnevereket.

(x) A Krieger-féle akácia szépitő-szerek Páris, London, Milánó, sőt Amerikában is el vannak terjedve. — Hatásuk oly bámulatos, hogy még a legrégibb kültödi szépitő-szereket is teljesen kizoríták. Kaphatók a Korona gyógyszerárban, Budapest, Kálvin-tér.

(x) Magyarország legszebb és legkedveltebb ürdője a gyönyörű, regényes növényben lekvó, porráentes ózondus levegővel bíró világhírű Herkul eszürdő. Kénes és konyhasós természetes melegforrások ischias, reuma, köszvény, csonttörések stb. ellen páratlan gyógyhatásuaknak bizonyultak.

A barcelonai merénylet.

Budapest, április 13.

Mélységes titkolódzás a király ellen elkövetett merényletről, a táviratok özöne arról a tőrszűrásról, amely Maura miniszterelnököt; sebesítette meg a spanyol anarkhisták főtűszékében. Ott le kellett tagadni a merényletet, hogy csak a lelkesedés lármáját hallja mindenki a barcelonai király-napokból, de martírrá kell avatni a miniszterelnököt, aki ifjú uralkodója szolgálatában bátorságát csaknem életével fizette meg. A fiatal kőfaragó-legény tőre talán emelni fogja Maura népszerűségét, de most már tagadhatatlan, hogy a miniszterelnök vakmerősége, hogy királyát a forrongó városba leutaztatta, nagy politikai hiba volt, mert teljesen hiányoztak a királyi látogatásnak előfeltételei. Maura miniszterelnök eddigi kormányzása alatt ugyszólván semmit sem tett azért, hogy Catalonia elkeseredett lakosságán segítsen, sőt a klerikálisok kezezésével még jobban szította az elégtelenség tüzeit. Amikor a királylátogatás terve megérlelődött benne, akkor is csak a karlisták és ultramontánok lekenyerezésével törődött, de figyelmen kívül hagyta a barcelonai radikális lakosság forrongását. Az egykori liberális politikai megtanadai multját, azzal véltő biztositani a barcelonai király-napok sikerét, hogy békébe verte a szabadságot, az egyetlent, ami még feledtetni tudná a koldussá lett országban a nyomort és szellemi sötétséget. Emb-ri szempontból ez sem mentheti

a kőfaragó-legény gyilkos támadását, de érthetővé teszi az elkeseredést, amely a tőrt a merénylő kezébe adta. Még szerencse, hogy a király helyett csak két parasztot vetett föl a bomba és tegnap is csak fél-munkát végezhettek az anarkhisták.

Madrid, április 13.

Az utolsó hivatalos hírek szerint Maura miniszterelnök sebe nem veszélyes. A hegedős gyorsan fog történni és a miniszterelnök folytathatja utját. Artal halálának hírének megdöfölk. A rendőrség megállapította, hogy a merényletet nyolc napja készítették elő. Artal több napig követte Maurát és volt egy cinkosa, akit ma éjjel tartóztattak le. Mindketten az anarkista ifjúság egyesületéhez tartoznak.

Maura miniszterelnök annak köszöni élete megmentését, hogy egyenruhája nagyon vastag posztóból való és gyengítette a szurás erejét. A merénylőt még eddig nem tudták annak megvallására rábírní, hogy voltak-e bűntársai. Eddig mindössze csak ennyit mondott:

— Inkább halgatok, mert nagyon sokáig tartana, ha mindent el akarnék mondani.

A rendőrség megállapította, hogy Artal komornyik volt egy nagyon előkelő barcelonai családnál, de a mult pénteken elhagyta szolgálatát. Ez a család ezélt néhány nappal levelet kapott Artal nagybátyjától, aki a spanyol hadseregben mint tiszt szolgál és aki azt írta, hogy nagyon nyugtalan, mert őcsese teljességgel érthetetlen levelet írt neki. Ezt a levelet átadták a rendőrségnek.

Mai jelentés szerint Artal kőfaragó volt, azonban nem találván munkát, szolgának szegődött. Artal tagadja, hogy bűntársai volnának és kijelenti, hogy saját elhatározásából cselekedett. Különbben azt állítja, hogy merénylete Maura ellen nem mint polgár, hanem miniszter ellen irányult. Az egész sajtó egyhangulag elítéli a merényletet. Este minisztertanács volt. A belügyminisztériumban a hivatalos és politikai világ szamos kiválósága jelent meg, hogy tiltakozzék a merénylet ellen.

Madrid, április 13.

A merénylő Artal Joákim valenciai születésű és tizenkilenc esztendő. Amikor Maura miniszterelnök az Izabella királynőért megtartott rekvium után hazakocsizott, Artal kecsijához közeledett és így kiáltott: — Jó napot, Don Antonió!

A tőrt fekete kendő alatt rejtette. Amikor Maura megfordult, a merénylő Eljen az anarkia! kiáltással tőrt a melle felé döfte. A tőr azonban a miniszterelnök uniformisának gombján lesiklott és Maurát ötödik és hatodik bordája között megsebesítette. A miniszterelnök vérvézségsége miatt. Amíg az orvosok megérkeztek, zsebkendőjét szorította a sebre. Maura az esetről telefonon személyesen értesítette a belügyminisztérium és családját.

Madrid, április 13.

Maura miniszterelnök az ellene intézett támadás után kétszenbeestt küzdelmet folytatott támdója ellen. Maura nagyon sok vért vesztett ugyan, de az orvosok kijelentették, hogy sebe nem veszélyes. A seb a negyedik bordánál van és két centiméter hosszú. A tőr a sebben maradt és Maura maga húzta ki. A király meglátogatta a miniszterelnököt. Utközben a lakosság zajos ovációban részesítette őket.

Madrid, április 13.

A Correspondencia jelenti Barcelonából, hogy a merénylőt egy rendőrségi ügynök letartóztatásakor úgy fejbe ütötte, hogy szörnyet halt. A hír később megcáfoltak, mert a merénylő él.

Barcelona, április 13.

A király ma délelőtt a Giraldán Monjuiche utazott. Az orvosok azt állítják, hogy Maura miniszterelnök öt-hat nap mulva meggyógyul, mert a kés, amivel megsebeszték, nem volt mérgező. A me-

rénylőnek Ortel Mátyás nevű cimboráját letartóztatták. Azt vallotta, hogy anarkista és Artal barátja, de tagadja, hogy tudomása lett volna Artal szándékairól.

FŐVÁROS

(*) A polgármester kinttétése. A pesti zsidó hitközség ma délelőtt küldöttségileg tiszteltelt Halmos János polgármester előtt Kohner Zsigmond hitközségi enők vezetése mellett, hogy öt udvari tanácsossá történt kinevezetése alkalmából üdvözölje. A polgármester melegen megköszönte a gratulációt.

(*) A Népszínház átalakítása. A tanács annak idején felhívta a népszínházi bizottságot, hogy tüvédelmi szempontból többrendbeli átalakítást hajtson végre. A népszínházi bizottság Halmos polgármester elnöklésével ma tárgyalta a tanács átiratát s a tanács által sürgősnek jelzett átalakításokat megszavazta. Legfontosabb ezek között háromszáz állóhelynek a megszüntetése. A bizottság az állóhelyeket ideiglenesen szüntette meg, mert azt hiszi, hogy a színház végleges átalakítása után az állóhelyek megmaradhatnak. A nagy átalakítást a bizottság a jövő nyáron akarja végrehajtani.

(*) Adókvetés. A kerületi adókvétó-bizottság holnap a következő III osztályu keresetadó-avasatiokat tárgyalják: a IV. kerületben az 1904-ra telvelt, de meg nem adózott adózók javaslatát; a VI. kerület A) és B) bizottsága, a VII. kerület A) és B) bizottsága és a IX. kerületben pedig a külön meghívottak adójavaslatait.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Művészet. A Magyar Tanítók Otthona fényesen sikerült művészetét rendezett a Vigadó összes termeiben. József Ágostot és nejét is meghívták és a főhercegi pár tiszteletére különös pompát fejtett ki a rendezőség. A léposó aljától a nagyterem bejáratáig disz egyenruhába öltözött városi hajduk állottak és a nagyteremben hatalmas baldachin emelkedett a magas vendégek számára. Félkilenc tájban kezdődött a hangverseny az I. kerületi honvédeknek nyitányával. Beky Józsa hegedűművészes Sánt Saenus néhány briliáns kompozícióját játszotta, Malczky Hiduka többek közt Kern Auról egyik gyönyörű dalát énekelte, Tordai Grául Erzsi szavalt és Späffer Adolf több s-ámat adott elő gondokán. Valamennyi közreműködő zajos tapsokat aratott. A hangverseny egyik fénypontja volt a vegyes karok előadása. Hackl Lajos tanár vezette a karokat művészi bizottsággal és rendkívüli sikerrel. A hangverseny után lakoma és tánc következett.

** A Figaro a Királyról férjéről. A Vignszínház szenácós ujdonsága. A királynő férje, amely Kéry Klárával a 16 női szerepben estétkint zsufolásig megtöti a nézőteret, tudvalegleg Parisban is még mindig a siker középpontján van és az Athéne-színházban nemsokára 2 0 ik előadását éri meg. A budapesti előadás fényes sikerének híre Párisba is eljutott és a Figaro ma érkezett száma a legáradozóbb jelzőkkel emlékeztet meg a Vignszínház produkciójáról, legkivált pedig Kéry Klára Nőkö Lina, Hegedüs, Tanay és Vendrey fényes alakításairól.

** Magyar Színház. A Magyar Színház pénteki ujdonságának. A vérek fölöttnek szerepos tása a következő: Siewert lelkész — Tollagi Adó; Stine — K. Maróthy Margit; Kohn, lelkész — B. Szabó Józse; Westfali gazdasszony — Szikláiné Kutsow sekretyrés; — Fenyéri Már. A színház készüli már A rikkanos című operettujdonságra, amelyet Tóthai György alkalmazott magyar szinre.

** Királysínház. Csupa elsőrangú művészi erőből a Le Burgy tarsu át amely a Királysínházban szímbaton kezd meg vendéglátékát. — A színház legközelebbi ujdonsága Stein és Landesberg nagy operette, A jósónul

lesz. Zenéjét egy magyar születésű komponista: *Reinhardt* írta. A darabban *L. Kohári* Mariska jatsza vendégképpen a 16 női szerepet.

Zeneest. *Siposs Antal* zeneakadémiájának tanítványai 16-an zenéest rendeznek a Magyar Tiszviselők Országos Egyesületében. A koncert este ténylegokor kezdődik.

Jótkonyóú hangverseny. A szegény iskolás gyermekek felruháására alakult egyesület *Abádi*ban a Stefánia-szálló dísztermében pénteken jótkonyóú hangversenyt rendez, melyen a svéd kupa is részt fog venni. A hangversenyen közreműködnek *Lettis* báróné Piuméból, *Flugl* József Budapestről, *dr. Persiné* s *dr. Noviny* Triestből.

MŰVÉSZET

A Képzőművészeti Társulat ülése. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat választmánya tegnapi tartotta a közgyűlés után első alakuló-ülését, amelyen *Karlovsky Bertalan* lemondásáról folytatkozott. Kimondta a választmány, hogy szemben a közgyűlésen *Karlovskyt* ért támadásokkal egyhangulag felelőti őt a lemondás visszavonására. A bizottságok megalakítása után az igazgatóságot erre az évre a következők választották meg: *Karlovsky Bertalan*, *Zala György*, *Hausmann Alajos*, *Benkő Kálmán* dr. *Wagner Géza* és *Andás Andor*. Az előadók közül a választmány a társulat igazgatójává *Benkő Kálmánt* helyettes igazgatójává *Karlovsky Bertalant*, végül társulati ellenőrré köztelkiáltással a választmány ismét *Benke Gyulát* választotta meg.

Nyíltér.

Május 1-én nyílik meg. A szenatoriumbúttá felelő, mely kényelmes szobából, kintinő el-látásból, (reggeli, ebéd vacsora table d'hôte) kiszolgálásból és világításból áll, naponta a szoba minősége szerint 8 K-tól 9 K-ig 50 fillérig.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

Katonák sportruhában. A közös hadügyminisztérium megengedte a közös hadsereg közelekkébe tartozó tisztoknak, tisztjelzeteknek és katonai hivatalnokoknak hogy a 22-étől 24-éig Budapesten tartandó vívőversenyen sportöltönyben résztvehetnek.

Bécsi versenyek. (*Harmadik nap.*) A freudenau meeting harmadik napjának programján a többnyire jelentéktelen futamok szerepelnek és éppen csak a *Thurlings-Rennen* számíthat nagyobb érdeklődésre. E futamban nagyrészt a *Przedswit*ben résztvevő lovak találkoznak ismét és mindenki számára, hogy egyik vagy másik reváncot vesz a multkori győztesen. Első sorban *Clavigo* lehet erre hivatva, mely most *Durban*hoz képest 4 kilóval áll jobban a súlyban, mint a *Przedswit* alkalmával. A benevezettek közül még *Ka-Gall* és *Wiking* nevezitették meg *Durban* jobb győzelmét. Az egyes futamokra a következőket jelöltük:

- I. Uchtritz-ist.—Rhodone.
- II. Pásmán—Battenberg.
- III. Bloksberg—Mizl.
- IV. Durban—Clavigo.
- V. Matchboy—Alabama.
- VI. Aresin Fatton-ist—Ágnes.
- VII. Túrelmes—Schönfeld.

EGYESÜLETEK

(A detektívek nyugdíjgyűlése.) Az államrendőrség detektívtestületének nyugdíjpótló és segítő egyesülete a hó 24-én délután 4 órakor tartja évi rendes közgyűlést a főkapitányság első emeleti nagyszobájában.

(Az Országos Közegészségügyi Egyesület) ma délután tartotta évi rendes közgyűlést az Orvosegyesület üléstermében. A közgyűlést

Tosay Lajos udvari tanácsos, egyesületi elnök nyitotta meg, rámutatva az egyesület céljára, amely nem egyéb, mint küzdelem azért, hogy Magyarország lakossága egészséges legyen. Az elnizzel fogadott beszéd után *dr. Gerlóczy Zsigmond* főudvar terjesztette elő az egyesület tavalyi működéséről szóló jelentést. A jelentés tudomásulvételét után *dr. Elischer Gyula* pénztáros terjesztést az egyesület végzői állapotáról. Végül megvitették a választásokat, amelyeknek során *dr. Berzeviczy Albert* kultuszminiszter és elődjét, *dr. Wlucs Gyulát* egyhangulag az egyesület tiszteleti tagjává választották. A választmány kilépő tagjait újból megválasztották.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Vádtanácsi határozat. A budapesti büntetőtörvényszék vádtanácsa az *I. Virág Béla* szerkesztő ellen a felhozott vádakat, mint alaptalanokat elvetette. A további eljárást megszüntette ellene.

§§ Tihanyi Irma bűnpöre. Sopronból táviratozzák: Ma külföldi tanuk vádemlásait olvasták fel. Báró *Chlumetzki János* volt osztrák miniszter vallomásaiban kijelenti, hogy csak üzleti váltókat írt alá, minden más váltó úgy az is amit *Tihanyi Irma* forgalomba hozott, hamis. *Tihanyi* semmi összefüggésben nem állott, azt sem tudja, hogy házában bérlő volt. Aussee vidékén házában véletlenül ismerkedett meg vele *Tihanyi Irma* ekkor pártogását kérte és a báró adott is neki ajánlólevelet, hogy hatósági engedélyt nyerjen iteleze számára. Az elnök megkérdezte *Tihanyi* Imától, mi az ügyjegyzése erre a vallomásra. A vádolt azt jelzi meg, hogy báró *Ontumezki Öreg* ember és emléke ő tehetsége gyenge. A vádolt *Chlumetzki Kármár* volt osztrák miniszter nevére hamisított váltók ügyét a törvényszék zárt ülésen tárgyalja. A tanuk közül ma csak *Caroline Lujzát*, *Tihanyi* sok éven át volt társalkodónőjét hallgatták ki. Ő az egyedül, ki ismeri *Blum* ügynököt, kiről *Tihanyi Irma* azt állítja, hogy a most bamsalnak bizonyult váltókat készen hozta hozzá. A tárgyalást holnap folytatják.

§§ Egészség után. *Markovits* Márton kereskedő 1901. május 21-én bejelentette fizetési képtelenségét a budapesti hitellelcsévi védegyeinek. A bejelentés alkalmával 55.000 korona vagyonnal szemben 26.000 korona adóssága volt s a védegyelet egyszereget köölt *Markovits* Mártonnal 51 számlákra. Mikor azonban ugyanazon év október havában fizetése került volna a sor, *Markovits* már nem volt egy fillérje sem, mert ekkor itelezte *Reichard* Dávid 2000 koronás követelése feleében foglalást vezetett *Markovits* ellen s el is árvereztette árult. Hitelezői itelezték *Markovits* hitellelési csalás miatt s a büntetőjárásbíró-ság ezért el is itelezte egy havi fogságra. A törvényszék lelebbviteli tanácsa s a Kuria helybenhagyta az iteleket, elutasítva a vádolt semmisség panaszait. *Markovits* erre ügyének újratételel kérelmezte a büntetőjárásbíró-ság előtt. Az újratételel kérelmet ma tárgyalta *Drüll Béla* itelezőbíró, a árásbíró-ság vezetője. A tárgyalás folyamán kiderült hogy *Markovits*nak a kiegyezés alkalmával semmi készpénze sem volt. Mivel pedig a hitelezői védegyelet tagjai 21 száza ék készpénzt követeltek ezt *Markovits* csak úgy tudta előteremteni, hogy *Reichardt*tól kölcsönvelte, s így a hitelek itelezéséről tudomással kellett bírniok. A bíróság az apon a jogerős itelelet megsemmisítetése s *Markovits*ot a hitelezési csalás vétségének vádjára alól iteleztette.

TÁVIRATOK

Az angol-francia egyezmény.

London, április 13. Ma adták közre és egy időben ismertették *Landowne* márkai külügyminiszternek *Monson* párisi angol nagykövethoz intézett táviratát, amelyben a miniszter határozottan kifejti, hogy az egyezmény Anglia Egyiptomban való domináló helyzetnek Franciaország

által való elismerésére támaszkodik. Csakolyva van az alkirály új rendelethe, amelyet Franciaország már helybenhagyott és amely, ha a többi hatalmak is elfogadják, Egyiptomnak bevételi forrásaival való szabad rendelkezését fogja biztosítani.

A reklámezredés.

Páris, április 13. A nacionalista lapok *Marchand* elzede lemondása miatt erősen támadják *Combes*, *Delcassé* és *André* minisztereket, akik magatartásukkal kényszerítették *Marchand*ot a lépésre. Az *Intransigeant* jelzi, hogy *Marchand*, ha kiválna a hadsereg kötelekéből, hamar kapna kamarai mandátumot, hol a miniszterelnökre nézővisszókkal kellemetlenebbé válhatna, mint ezidőig. A radikális lapok gnyolják a nacionalistákat, hogy oly nagy fontosságot adnak az esetnek és *Marchand*-nak feltűnési viszketeget hánynak szemére. *André* hadügyminiszter, aki jelenleg *Arcachonban* üdül, magához idezte *Marchand*ot. Lehetségesnek tartják, hogy ez visszavonja lemondását.

A balkáni helyzet.

Konstantinápoly, április 13. Húsvét előtt letartóztaták a muszli örmény gregorianus püspököt és az egyházi községtanács 11 tagját, kiket rágalmazzással vádoltak, mert mintegy két hónapja táviratilag emeltek panaszt a Jüdznél a Hanoon községben előfordult csapathágások miatt. *Ormanian* pátriárka szombaton személyesen kérte szabadonbocsátásukat a Jüdzben; mert különben etikotta volna a húsvéti mise mondsát az összes templomokban. Erre szabadon bocsátották őket.

Konstantinápoly, április 13. Török részről szöbeneg marit egységét az entene-nagykövetségek a macedoniai csendőrségre vonatkozó legúto sá pfnügyi és egyéb köveleléseinek emitézését. A porta idevonatkozó írásbeli válaszát várja. Ma értesíteték a nagykövetségeket hogy *De Georgis* tábornok esütőriksön utazik el.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, április 13. (*A Budapesti Napló* telefonjelentése.) Eladott *buza* tszazvideki 78—82 kg. 8.85—9.20 K., *Rozs* tótelvideki 72—74 kg. 6.90—7.05 K., *pes* megyei 72—74 kg. 6.75—7.—. *Arpa*, moruauország, 7.40—8.50 K., *Magyar tengeri* 6.50—6.70 K., *Cin* 6.50—7.25 K., *Magyar zab* 6.55—6.20 K., válogatott 6.80 K.

Bécs, április 13. (*A Budapesti Napló* tudósítói.) A *déliáni magyá forgalom*ban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitellelcsvény 643.75. Magyar hitellelcsvény 760.50. Angol-Osztrák bank 279.50. Bécsi bankgyesület 517.50. Union bank 621.—. Lánderbank 428.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 644.—. Déli vasut 81.—. Ellavölgyi vasut 415.—. Eszaknyugati vasut részvény —. Dohányrészvény 246.—. Bimánarányi vasut 493.50. Alpesi bányerészvény 414.75. Májusi járókék. —. Magyar korona-áradek 99.75. Osztrák korona-áradek 9.95. Lombard 132.75. Török sorsjegyek 117.25. Német birodalmi márká 117.27. Napoleon-ar 17.07.

Berlin, április 13. (*Tőzsdéi tudósítás.*) *New York* tegnapi kedvezőlen magatartására a tőzsdé megnyitásokor valamivel gyengébb volt, valamint lehagolt a *Pétervárról* kapott londoni távirat hatására, hogy *Oroszország* Kherának komoly előterjesztéseket tett és a japán októto tisztek elbocsátását kívánta. Múltán mai jelentések is jeleznek útközet, a tőzsdé ártán visszatartó volt. Az egyes piacokat illetőleg megjegyzendő hogy törölők s kínaiak gyűgűgek voltak éppogy amerikaiak. Orosz értekek forgalom nélkül *Beliöldi* járatékok ártartók bankok gyengébbek *Montánok* kivétel nélkül engednek. Kisebb bankok részben esnek. Vasutat kereset nélkül, államvasut *Becsben* áruvit, a tőzsdéid II. felében montán ubórvá omott, *beliöldi* járadék szünet, minden egyébb piacon teljes nugalom. Jelentésor montán áruvit, minden egyéb változalan. Magánlezámtolási kamat 2 3/4%, *napipénz* 2 1/2%.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Olvasóinkhoz. A szíves üdvözlőket, amikkel olvasóink új nyomdánk s rotációs gépeink felavatása alkalmából bennünket elhalmaztak, hálás köszönettel viszonzozzuk. Ez külön köszönjük, hogy az üdvözlő sorokból megannyi türelem árát felénk, az átmeneti nehézségek megértése s a kezdet apró kalamitásainak méltányolása. A *Budapesti Napló*, amely technikai kiállításában mintája volt mindig a magyar sajtótermékeknek, külső megjelenésében a legürvedebb idő múlva — nem is napok, csak órák kérdése ez immár — eddigi színvonalát felül is mulja. Teljesen újmetésű, modern betű készült nyomdánk számára, de még mielőtt az önkatonákat a harcsoha állíthatjuk, új gépeink megadják az újsg külső csinját. Hirtelen kellett az új gpekre átmenni, hála olvasótáborunk mesős gyarapodásának, ez magyarázza az utóbbi napok egy-némely kalamitását. Elnézést s türelmet kérünk, amikor a tömördek üdvözlést megköszönjük.

Ex-apáca. Az a komor kép, amit ön a jövőről magának festett, mindárt sz nesebbé válik, mihelyest rácsillan a reménység napsugara. Pedig a helyzetében még mindig ott van a boldogulás lehetőségének csirája. Csak ápolgatni kell és várni kell türelemmel, míg egyszer csak e jön az ideje hogy megnövekedjék. Az emlékeket ne küdjé neki vissza, hanem a multakra való hivatkozással helyzetének fétársával figyelemzesse t t férfi kötelességének a teljesítésére. Ani akadály van, ő mindazt hosszabb-rövidebb idő alatt el fogja hártani az utból. Ön pedig legyen erős a mellett az elhatározása mellett hogy várni fog rá. A más k utra pedig, amelyből nincs visszatérés, ne lép en. Keservesen megbánná később. Vigasztalást találhat a multakra való visszaemlékezésben, jelenben a munkában, szülőinek gyámoításában és a jövődőről való reménykedésben. Mert reménység és munka: az élet; a lemondás és kétségbeesés: a halál. Ön előtt pedig még egy szép boldog élet töladatai állanak megoldatlanul, melyekért érdemes tünni, várni és küzdeni. Es kell is küzdeni. Önnek kötelességei vannak önmaga és mások iránt. Tegye a kötelességét és váron az időre mely elvégre ilyen lelki sebek gyógyításában mindig a lezjobb orvos.

L. M. A fogyasztási adójutalék a közszégi pénztári mel azt sa át céljaira felhasználni, képviselőtestületi határozat nélkül a kezé önknek jogában nem áll; nemcsak visszatérteni kötelesség, de a szabálytalan eljárás miatt legyemni uton is tehetősségre vonhatók. — **F. M. Szarvas.** 1. Minden külföldi lapot megrendelhet a Magyar Kivitei és Csomagszállítási Részvénytársaságnál (Mérleg-utca 11) 2. Gyakorlati német nyelvtan, iria Roboz And.r 3. Az illetéktől tudakolja. — **O. S. Vésztó.** A helyi viszonyok mérlegelésével a vármegye gazdasági bizottsága döntheti el. — **R. I. — K. F. Rabánidég.** A kereskedelmi minis tervm illetékes kérésük elbírásában. Meggyvendő azonban hogy a közérdek érvényesítése előtt sok minden magánérdeket el kell törpülnie. — **B. I. Féségfoly** amodást beadhatja, eredmény nyel azonban aligha jár. Mert szomorú sors, hogy a völegénynek be kell vonnia. de az általános hackő e ezetség rdege törvény e a menpasszony vizsgálatalan egyedülvalóságára: nem törődik.

KÖZGAZDASÁG

Fizetéseptelenség a tőzsdén *Herz* Rozs tőzsdéspekuláns a nemzetközi piac javut irányzata következtében fizetési zavarba jutott. Nagyobbára kontremen üzletekkel foglalkozott, amelyek az utóbbi időben nem sikeríttek. Kü önbevetét, körülbelül 2—3000 koronát nem volt képes kiegyenlíteni és bitelezőnek elnzésére szoru t.

Az olasz borbekhozatal. A Magyar Kereskedelmi Csarnok borkereskedői szakosztályának egy küldöttsége dr. *Schreyer* Jakab főtitkár vezetése alatt ma tisztegett a kereskedelmi miniszternél és átnyújtotta azt az emlékiratot, amelyet az olasz borvám kérdésében kidolgozott. A küldöttség vezetője arra kérte a minisztert, hogy az Olaszországgal kötendő végleges szerződésnél az o'asz borknak semminemű különleges kedvezmény ne engedélyezessék. A miniszter kijelentette, hogy e kérdéssel a kormány még nem foglalkozott és így abban állást sem foglalhatott. A küldöttség a miniszterelnöknél és a földmívelésügyi miniszternél is tisztegett.

Szekszárd és borvidéke akciót indított az olasz bor beözönlése ellen, mert egy esetleges kedvezményes borklauzula nyomorba döntheti az óriási költségű és kitarító szorgalommal rekonstruált szőlők nagyszámu termelőit. E végből a bortermelők és borkereskedők 17-én a város ház udvarán tiltakozó népgyűlést tartanak.

Szészarak. A kontingens nyersszesz ára *Buda pesten* 44.50 korona pénzben, 45.50 korona áruban. — *Bécsben* a szesz ára emelkedő. A kontingentnél készáru 47.80 korona pénzben, 48.40 korona áruban.

Fizetéseptelenségek A bécsi *Creditor* *Ferein* a következő fizetéseptelenségeket jelentti: *Kabdebé* István kereskedő *Nagy szelen Thall* I. fűszerkereskedő *Buda pest* (Netelejes utca 1^a). *Slatej* tesvérek cég *Liptószentmiklós* *Moskovits* Márkus kereskedő *Marosvásárhely*, *Izsák E. cég* *Hajtuböszörmén*, *Harany* Ferenc cég *Mo ztir*.

Várcsarnok. (Vámos és Bruszt hatósági közveutők üzleti jelentése a *Buda pesti Napló* részére) Az émi piac torgalma a mai helvasáron kielégítő hozataok és jó vételkedv mellett élénk volt. Részleteiben a köve kezökképp alakult az üt: *Huszálék:* *Vijéki* marhabús e je 80—86, hátuja 86—104 korona 100 kilónsént. Ötöt borukban szilárd az üzlet és ma hosszán su ylevonás nélkül 90—105 fillérrel nyerek eluzelyezést k lönként min'seg s erme. *Lebuzott* sertésus 116—124, sertések szalonnával 120—128 fillér kilónként. *Barányok* párja m nőség szerint 8—18 korona. *Tojás*ban változatlan az üzlet és ma ismét I. rendű friss tet árú 64—65.5) koronát jegyzett eredeti ládánként. *Tejtermékek:* va ban lanyha az üzlet és ma I. rendű teava 220—240, II. r ss lőzóját 170—180, *briss* tenéutó 28—32 fillér kilónként minőség szerint. *Vágott lamosfi:* I. rendű szépen tisztán kezelt hízott ludak kiló. a 130—140 fillér. *Édőt aronsfi* ban magas árak me let szilárd az üzlet. *Vadnyélék:* Öz 120—160, vaddisnő 60—100, *sarvas* 76—80, *dámvad* 86—90 fillér kilónként. *Déli gyümölcsöt* vidékre a következő árakon szállítatunk: I. r. narancs 200-as 8.—, 300-as 10.50, 360-as 9.50 korona ládánként. *Kosár narancs* 100 kiló. a 24.— korona. I. r. citrom 300-as 7.—, 350-as 7.50 korona ládánként.

Sertés konzumvásárl jelentés. (A székesfevárosi sertésvásár és közgyűhnd intézdsége.) Április 13-án. Főbitajtás (szsége 18 drb sertés, — darab süldő. Előző napi eladatlan maradvány 43 darab sertés, — darab süldő. Összesen 241 darab sertés, 5 darab süldő. Eladott 193 darab sertés, — darab süldő. Eladatlan maradvány 43 darab sertés, — darab süldő. A vásár irányzata lanyha. Az árak változatlanok. Következő árak jegyzőttek: *Zsirsertés:* Oreg I. r. 350 kilogrammon feü — 80 fillér, II. rendű 230—250 kilogramm g 98—100 fillérig, II. rendű selejtezeit — fillérig, kanti 90—92 fillér g fiatal nehéz 300 kilogrammon feü 100—105 fillérig fiatal közép 220—300 kilogramm g 97—114 fillérig fiatal könnyű 220 kilogramm g 94—100 fillérig süldő — fillérig malac — fillérig. *Hussertés:* nehéz 100 kilogrammon feü — fillérig, könnyű 140—200 kilogramm g — 80 fillérig, süldő — fillérig malac 40 kilogramm g 80—90 fillér. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként él'sulyban értend' k.

A buda pesti gabonatözdsé.

Buda pest április 13

Lanyha irányzat mellett 10000 mé'er mázsa buza kerüt a forga'omba 5 fillérrel alacsonyabb árakra.

Rozsban és zabban nyugodt volt az irányzat.

Tengerben 5 fillérrel estek az árak. Eladottak: *Buza. Tiszavideki:* 100 mm 80 k. 8 K. 57 1/2 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 5 f., 300 mm. 80 k. 8 K. 5 1/2 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 5 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 27 1/2 f. *Mezőhegyesi:* 2000 mm. 77.5 k. 8 K. 35 f. *Pestvidéki:* 400 mm. 80 k. 8 K. 40 f. *Bánáti:* 170 mm. 79.5 k. 8 K. 20 f., 170 mm. 77.5 k. 8 K. 10 f. *O Besei:* 2100 mm 76.5 k 8 K. 10 f. *Raktá'aru:* 20 0 mm. 7.2 k 8 K. 25 f. *Mind három hónapra.* *Rozs:* 3.0 mm. 6 K. 35 f., 100 mm. 3 K. 35 f., 100 mm. 6 K. 35 f. (tartott) paritásra. *Árpa:* 100 mm. 5 K. 35 f. *Zab:* 100 mm. 5 K. 60 f. *Tengeri:* 2.0 mm 5 K. 17 1/2 f., 300 mm. 5 K. 15 f., 100 mm. 5 K. 15 f. haj ra.

Készpénzfizetés mellett. A készáru hivatalos jegyzése a buda pesti áru-értékösde szokási szerint készpénzben és kilogrammonként. — A minőség nekte iterenként 50 kilogrammonként.

B u z a	Árúig	50 kilogramm ára		50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig	K.-tól	K.-ig
Tiszavideki	76	8.—	8.25	79	8.30
"	77	8.15	8.35	80	8.35
"	78	8.20	8.40	81	8.45
Fehérmegyei	76	7.95	8.20	79	8.25
"	77	8.05	8.25	80	8.30
"	78	8.05	8.30	81	—
Pestvidéki	76	7.95	8.20	79	8.25
"	77	8.05	8.25	80	8.30
"	78	8.05	8.30	81	8.30
Bánáti	76	7.80	8.—	79	8.10
"	77	7.85	8.10	80	8.15
"	78	7.95	8.20	81	—
Bácskai	76	8.—	8.5	79	—
"	77	8.05	3.35	80	—
"	78	8.05	8.40	81	—
Szerb	76	—	—	81	—

Egyéb ga' qaneműk	50 kilogramm ára		
	K.-tól	K.-ig	
Rozs	uj elefrendű	6.49	6.55
"	közepminőségű	6.30	6.40
Árpa	takararményára, I. r.	5.80	6.—
"	II. r.	5.70	5.80
Köles	uj elefrendű	5.30	5.40
Zab	nagyrendű	5.50	5.70
"	közepminőségű	5.35	5.50
Tengeri	baloldali	—	—
"	baloldali új	5.15	5.25
"	baloldali	—	—
"	uj ronán vagy bolgár.	—	—
"	elephantin	—	—
Repece	káposzta	10.35	10.35

A határidőszület folyamán a következő kötések történtek:

Áprilisi buza	7.94—7.95—7.97—7.91
Májusi buza	7.98—7.97—7.99—7.93
Októberi buza	7.85—7.83—7.86—7.83
Áprilisi rozs	6.28
Októberi rozs	6.44—6.46—6.43
Májusi tengeri	5.09—5.08—5.11—5.09
Juliusi tengeri	5.21—5.22—5.20—5.21
Áprilisi zab	5.22
Májusi zab	5.28—5.29
Októberi zab	5.49—5.48—5.52—5.47
Auguszt. repece	—

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Áprilisi buza	7.90—7.91
Májusi buza	7.92—7.93
Októberi buza	7.82—7.83
Áprilisi rozs	6.27—6.29
Októberi rozs	6.41—6.43
Májusi tengeri	5.9—5.10
Juliusi tengeri	5.2—5.21
Áprilisi zab	5.24—5.26
Májusi zab	5.26—5.28
Októberi zab	5.47—5.48
Repece augusztusra	10.90—11.—

Délután fel 5 órákor zárul.

Áprilisi buza	7.91—7.92
Októberi buza	7.81—7.82
Áprilisi rozs	0.—0.—
Októberi rozs	6.44—6.45
Áprilisi zab	0.—0.—
Októberi zab	5.46—5.47
Májusi tengeri	5.09—5.10
Juliusi tengeri	5.20—5.21
Augusztus. repece	—

A buda pesti értéktözdsé.

A mai tőzsdé barátságos bangulat mellett szilárd irányzatlan nyit meg, különösen Allamvasut részvényben volt élénk kereslet, emelkedő árak mellett. A médioprolongáció gyors

és sine elintéztést nyert. Déiben nyugodt mérsékelt üzlet mellett állalánosságban gyengült az irányzat, csak az Államvasút és Rimanurányi részvények tartottak árolyamukat a többi érték ára pedig csökkent. Valua és ércáru változatlan.

A helyi értékek piacán tartott volt az irányzat. Közüi vasutat magasabb árak mellett keresték.

Előzőszo: Os trák Hiteirészcény 645.— 646.—. Magyar Hiteirészcény 763.— 764.—. Osztrák-magyar államvasut 638.— 643.50. Rimanurányi vasmü részvény 491.75—498.—. Jelzálogbank részvény 5 850—709.—. Közüi vas-pályá-társaság 581.50—583.—. Városi villamos vasut 333.— 333.50 koronára.

A déli tőzsdén zárultak: Osztrák Hiteirészcény 645.50—647.50—643.50. Magyar Hiteirészcény 761.— 762.—. Osztrák-magyar államvasut 641.25—642.—. Déli vasut 501.0. Rimanurányi vasmü részvény 491.25—492.75—494.50. Magyar eszamiólobank részvény 460.—. Jelzálogbank 507.50—508.— 507.—. Közüi vaspályá részvény 580.50—581.50—581.—. Városi villamos vasut részvény 330.50—331.50—332.—. Magyar kőronajáradék 98.10—98.— 122.— korona.

A helyi értékek piaca tartott. Köteleit: Budapest-Szt. L. ruzai téglagyár részvény-társaság 310.—. Kőszénbánya és téglagyár részvény-társaság 465.— 470.— 466.—. Magyar aszalt 133.— 135.— 130.—. Magyar kerámiai gyár részvény-társaság 145.—. Danubius hajógyár 173.— 18.—. Adria mag ar tengerhajózási részvény-társaság 4.5— 4.6— 495.— korona.

A prémiumüzletben díjbiztosítókért fizettek: Osztrák hiteirészcényekért hónapra 6.— 7.— korona, 8 napra 14—16 korona, 1904 április végére 19—21 korona.

1/4 órákor zárult: Osztrák Hiteirészcény 643.—. Magyar hitelbank részvény 761.—. Leszámítóbank részvény 400.—. Rimanurányi vasmü részvény 492.—. Osztrák-magyar államvasuti részvény 643.75. Közüi vasut részvény 581.50. Városi villamos vasut részvény 332.50 korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Allamadósság.

a) Magyar államadósság.			
Pénz	Áru	Pénz	Áru
Aranyp. med.			
áprilisre	118.50	119.—	1870. 20. 11. 200.50
Koronajáradék	98.—	98.40	Magy. földes. her. 96.35
Koronaj. ultimo	98.—	98.20	Horv. szől. jelz. föld. 98.50
áprilisre	98.—	98.75	Tiszai gyári költ. 162.50
Koronaj. 3/4 évre	98.25	98.75	
Vaskapuköl.	82.50	83.50	
b) Osztrák államadósság.			
Koronaj. máj. nov.	90.50	100.—	Papir. fel. 90.50
			Koronajáradék 99.45
c) Egyéb nyilvános kölcsönök.			
Budapest f. v. 12.7. 1/2 költ.	97.25	98.—	Temes-Egri-vasút 98.—

Bankok

Angol-osztrák bank	280.—	281.—	M. jelz. hitelb. Ugyanaz ápril. med.
Első magyar sparbank	336.—	338.—	M. közp. 507.—
Fiumei hitelb.	132.—	138.—	M. közp. 570.—
Hazai bank	210.—	212.—	M. közp. 570.—
Hermes m. ált. váltóüzlet r. t.	240.—	260.—	Ugy. ápril. med. 460.—
Magyar hitelb.	680.—	680.—	M. közp. 1020.—
Ugyanaz ápril. med.	782.—	782.50	Osztr. hitelb. 645.—
Magr. ércj. árad.	490.—	490.—	Osztr.-magy. b. 1905.—

Malmok

Concordia	180.—	190.—	Heger. 790.—
Els. budapesti	1150.—	1170.—	Máln. és sültök 375.—
Erzsébet	442.—	447.—	Victoria 485.—
Lajza	220.—	230.—	

Bányák és téglagyárak.

Északi kőszén	232.—	240.—	M. ált. bányák 265.—
Felsőb. bányák és kőh.	478.—	480.—	Magy. kerámiai 145.—
Isztván-téglagy.	90.—	95.—	Sárvízgyári 544.—
Kőbányai földg.	680.—	1060.—	Ujlaka tégl. és mészkő 320.—
Magy. aszalt.	130.—	135.—	mészkő 325.—

Közlekedési vállalatok részvényei.

Adria tengerh.	495.—	495.—	Bpest-úpesti kosp. v. t.
Budapesti közüi vaspályá 5/8.			Déli vasut 403.—
Ugy. ápril. med.	581.—	581.50	Ugy. ápril. med.
Budapesti közüi vasp. érc. j. gy.	390.—	395.—	Dunaj. hajózási Kácsi-vidéki
Bpesti vill. városi vas. 1905.	328.—	329.—	Osztr.-magy. áll. larmvasut
Bpesti vill. városi vasut.	332.—	333.—	Ugy. ápril. ra.
Ugy. érc. j. gy.	118.—	120.—	

Takarékpénztárak

Bélvárosi	221.—	222.—	Magy. ált. t. p. 560.—
Bpesti III. kör.	205.—	210.—	Oztrák közp. 1365.—
Bpest-Erzsébet	206.—	210.—	Post. h. t. 2100.—
Bpesti t. p.	405.—	414.—	Ugy. toll. j. 1525.—
Ércs. zalogk.	209.—	210.—	Ugy. Interim. 7700.—
Egyes. Bpesti	2315.—	2320.—	

Külföldi vállalatok részvényei.

Ált.waggonköl.	675.—	695.—	„Hungária” mü. frága.	215.—	225.—
Bpesti áll. vill.	300.—	305.—	Köz. vasut. polgári serfőző	294.—	300.—
Bettinónd r. t.	205.—	210.—	Magy. cukoripar	1580.—	1610.—
Gyapjúm. gyár.	520.—	530.—	M. villamosg.	290.—	292.—
Részvény-örf.	2350.—	2400.—	Nemetközli vil. lamosság	555.—	560.—
Szociáliz. r. t.	430.—	440.—	Nemetk. wagn. gónika 5/8.	540.—	550.—
Spórtmü. gyár.	200.—	205.—	Royal-szálló	540.—	550.—
Fiumei hiteirészc.	2925.—	2975.—			
Gschwindt-féle szeszyar.	900.—	950.—			

Biztosító-társaságok.

Bécsi biztosító	430.—	490.—	M. jég-és vizs. bizt.	315.—	316.—
Bécsi élet-és járadék bizt.	600.—	615.—	Nemzeti halcsk.	237.—	241.—
Első magy. ált.	7850.—	7950.—	Pannónia v. bizt.	2050.—	2150.—
Fiaciere	240.—	250.—			

Vasmü- és gépgyár-részvények.

Első magy. gazd. gépgyár	165.—	170.—	Nicholson	205.—	215.—
„Danubius”	174.—	175.—	Rimamurányi	492.60	493.50
Ganz	3070.—	3150.—	Schick	370.—	375.—

Sorsjegyek.

Bazilika	18.50	20.50	Olasz vörös-ker.	42.—	44.—
Ugy. oszt. felüb.	21.—	23.—	Ugy. oszt. felüb.	46.—	49.—
Be-svárosi	505.—	525.—	Osztr. vörös-ker.	54.—	56.—
„Jó-sz”	9.75	10.75	Osztrák hitel.	468.—	478.—
Ugy. oszt. felüb.	9.75	10.75	Palfy	160.—	170.—
M. vörös-kereszt	24.50	26.50			
Ugy. oszt. felüb.	28.75	30.75			

Pénznemek.

M. v. oszt. arany	11.35	11.43	Német bi. h. j. gy.	117.17	117.47
vert. v. oszt. arany kör.	11.30	11.39	Francia h. j. gy.	95.45	95.75
20 fr. arany.	19.06	19.09	Olasz bankjegy.	93.25	93.55
20 márk. arany.	23.43	23.53	Római bankjegy.	94.75	95.50
			Rubel bankjegy.	91.75	92.75
			Szebi.	253.50	254.50

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerü bar-gulának megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti ár egy zö-bizottság hivatalosan a következő árólyamokat állapította meg:

Jegyzék: Heremag luc. r. a magy. 46 — 55.— korona, vörös aprószemű 43.— 43.— korona, vörös erdőyi — — — korona, vörös bőségi — — — korona, közp. szemű 46.— 45.— korona, ragyszemű 40.— 46.— korona, Disznószőr Budapest 63.50—64.— korona, vidéki — — — korona, Táb-aszalom: légen s. árított vidéki — — — korona, városi 4 darabos 53.— 53.50 korona, 3 darabos 56.— 56.50 korona, üstöt — — — korona, Szilva bőségi, szókás szerinti minőség 16.75—17.25 korona, 20 darabos — — — korona, 30 darabos 21.— 21.50 korona, 85 darabos 25.50—26.— korona azonnali szállításra Sz. r. b. a s. okás szerinti minőség 13.— 13.50 korona 10 darabos 20.50—21.— korona, 15 darabos 24.50—25.— korona. Szilva: szilvoniab 14.50—15.— korona, szerbiai 12.50—13.— korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előzőszo a spekuláció érdeklődése az Államvasút-részvény felé fordult, amelyet kedvező mérlegrésztetek köve kezében a helyi spekuláció vásárolt. A többi papirokban nyugodtabb volt az üzlet, mint tegnap, mert a külföldi jegyzések nem adtak okot élénkben banulatra. Alpesi és Dohány németeg keresettek voltak. A perőseum-értékek megtartották emelkedett árólyamukat. A Lloyd-részvényeket ismét kínálták.

A déli tőzsdén gyengült az irányzat berlini alacsonyabb jegyzésekre. Tartós érdeklődés mutatkozott a bankpapirok iránt. Elbavölgyi vasut mérlegbírre javult, Nordbahn is emelkedett, 5775-re. Prágai vasmü 1935. Csehbanya 1235. Brixi kőszén 624.

Zárlat nyugodt. Vasuti értékeket tartósan keresték. Prágai vasmü 1926. A magánkamatláb 2 1/2—2 3/8%.

Bécs, április 13. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyj. áradék 118.50. Magyar koronaj. áradék 9.75. Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 162.50. 4% magy. földtelehmen osztási kötvény 98.20. Magyar hitelbank részvény 7.00.—. Magyar nyeremény-kölcsön sorsjegy 200.—. Magyar leszámító-és pénzváltóbank részvény ——. Kassa-odobergi vasuti részvény ——. Rimanurányi vasmü részvény 491.50. Magyar kereskedelmi bank 2760.—. Magyar cukoripar 1570.—. Magyar vasuti kölcsön ezöbten ——. Magyar keleti vasuti állami kötvény ——. Magyar Jelzálogbank ——. Adria ——. Az irányzat gyengült.

Bécs, április 13. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2% papírj. áradék 99.75. 4 1/2% ezüstj. áradék 99.60 ——. 4% osztrák aranyj. áradék 119.50. Osztrák koronaj. áradék 99.60. 1869. sorsjegy 152.75. 1864. sorsjegy 259.50. Osztrák b. bizt. részvény 464.—. Osztrák hitelrészvény 614.—. Kigo-osztrák bank 270.—. Unonbank 525.—. Bécsi bankgyövesület 516.00. Osztrák Länderbank 426.—. Osztrák-magyar bank 1602.—. Osztrák-magyar államvasut 642.50. Déli vasut 80.50.

Elbavölgyi vasut 416.—. Dunagőzhajózási társaság 8.9.—. Alpesi részvény 413.75. Dohányrészvény 345.—. 20 frankos arany 19.07. C. kir. arany (vert) 11.35. Londoni váltóór 239.82. Német bankváltók 117.25. Lipótköb 310.—. Bécsi Tramway Litt B. ——. Bécsi Iramwy Litt A. ——. Osztrák Lloyd ——. Török sorsjegyek ——.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, április 13. (Zárlat.) 4 1/2% papírj. áradék ——. 4 1/2% ezüstj. áradék 99.90. 4% osztrák aranyj. áradék 101.80. 4% magy. aranyj. áradék 100.25. Elbavölgyi vasut ——. Osztrák hitelrészvény 2.240. Magyar koronaj. áradék 98.25. Déli vasut 14.10. Osztrák-magyar államvasut 137.80. Károly Lajos-vasut ——. Kassa-odobergi vasut ——. Orsz. bankjegy 216.05. Bécsi váltóór 25.20. 4% osz. orosz kölcsön ——. Magyar vasuti beruházási kölcsön ——. Török dohány részvény ——. A pesi bánya részvény ——. Olasz j. áradék 103.40. Disconto Commandit 184.30. Magyar hitelbank ——. Altalános villamosági Edison 247.75. Dynamit Trust 170.25. Gelsenkircheneri 212.—. Harpeni 147.25. Lauraköb 236.80. Az irányzat üzletellen.

Berlin, április 13. (Estiforgalom.) 4% os magy. aranyj. áradék ——. Magyar koronaj. áradék 98.75. Osztrák hitelrészvény 201.90. Osztrák-magyar államvasut 138.—. Déli vasut 14.10. Eszaknyugati vasut ——. Elbavölgyi vasut ——. Orsz. bank egy részvény 216.5. Buschtóbradi ——. Orsz. bankjegy ——. Ultimo Lombard ——.

Páris, április 13. (Zárlat.) Osztrák-magyar állami vasut ——. Uj török konzol 84.30. Egyiptomi j. áradék 109.—. Osztrák Länderbank ——. Parisi bankrészvény 1100.—. 3% os francia j. áradék 98.—. 4% os spanyol j. áradék 24.—. 2% os új töleszthető j. áradék ——. Crédit foncier de France 635.—. Alpesi bányarészvény ——. 4% os 1890. román kölcsön 88.50. Görög kölcsön 215.—. Váltó Oszorszagra 2/8. Váltó Amsterdamra 205.—. Váltó Hüsszeler 1/8. De Beers 4.8.—. Chartered 57.50. 5% os bolgár kötelezvény 4.4.—. Magyar aranyj. áradék 100.40. Déli vasut 86.—. Váltó Londonra 25.35. Osztrák aranyj. áradék 100.—. Török sorsjegy 14.—. Meridional vasut ——. 4% os olasz j. áradék 101.10. Otoman-bank 583.—. 2 1/2% os francia j. áradék ——. Osztrák földi elintézet 1324.—. Déli vasuti elsőbbségi kötvény 318.—. 4% os 18 6. román kölcsön ——. Dohányrészvény 375.—. Váltó Bécsre 103.88. Váltó német piacokra 121.59. R. 103.29. East Rand 195.—. Randfontein 75.25. Magyar jelzálogbank 538.—. Az irányzat tartott.

Frankfurt, április 13. (Zárlat.) 4 1/2% os papírj. áradék ——. 4% os osztrák aranyj. áradék 1.2.—. 4% os magy. aranyj. áradék 100.20. Osztrák hitelrészvény 202.41. Osztrák magy. államvasut 137.70. Eszaknyugati vasut ——. Bustiehradi vasut ——. Londoni váltóór 204.47. Bécsi bankgyövesület 121.90. Villamos részvény ——. 3% os magy. aranyj. áradék 84.30. 4 1/2% os ezüstj. áradék 100.70. Osztrák koronaj. áradék 99.90. Magyar koronaj. áradék 98.25. Osztrák-magyar bank 115.70. Déli vasut részvény 13.90. Elbavölgyi vasut ——. Bécsi váltóór 852.66. Parisi váltóór 813.83. Uniobank részvény ——. Alpesi bányarészvény 207.—. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, április 13. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árolyamok márciusra. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 202.—. Osztrák magy. államvasut ——. Déli vasut 14.20. Német bank ——. Disconto 184.—. Drezdai bank 196.70. Berlini kereskedelmi bank ——. Gelsenkircheneri 216.10. Harpeni ——. Laura-köb ——. Olasz j. áradék ——. Hibernia ——. Az irányzat gyenge.

Hamburg, április 13. (Zárlat.) 4 1/2% os ezüstj. áradék 100.60. 1860. sorsjegy 155.50. Déli vasut 14.30. 4% os Osztrák aranyj. áradék 101.60. Osztrák hitelrészvény 201.75. Osztrák-magyar államvasut 138.—. Olasz j. áradék 103.20. 4% os magy. aranyj. áradék 100.20. Az irányzat gyengébb.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

Április 13. A sertésüzlet irányzata: szilárd.

A) **Hízott sertések ára:** I. A) Magyar elsőrendű. Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli sulyban) 114—116 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 125—123 fillérig. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 121—122 fillérig. Fialat könnyű (páronkint 260 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm sulyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronkint 240 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli sulyban) 120—121 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő sulyban) 121—122 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 118—119 fillérig.

Sertésleltés zam 1904. április 11. napján volt készlet 26.273 darab. 1904. április 12. napján felhabtatott 381 darab. 1904. április 13. napján maradt készletben 25.926 darab.

REGÉNY

GÖSTA BERLING

SVÉD REGÉNY

Írta: LAGERLÖF ZELMA

(22)

Egy délután a hóna alá vette hegedűjét és odahagyta Ekebyt. Senkitől sem bucsuzott és mégis az volt a szándéka, hogy sohasem tér oda vissza. Undorodott az ekebyi életől, amióta látta szerencsétlenségében Erzsébet grófnét. Pihenés nélkül ment egész este és egész éjjel, míg kora reggel napfölkelte idején egy kis tanyához, Löfdalahöz nem ért, amely az övé volt.

Olyan korán volt, hogy senki sem kelt még fel. Liliencrona leült a zöld gyepre a főépület előtt és nézte a tulajdonát. Nagy isten, hisz ennél szebb otthon nincsen sehoh a világon. A gyp a ház előtt világoszöld füvel van benőve. Ehhez hasonló gyp nincsen sehoh. A bárányok legelhettek rajta, s a gyermekek ott játszadoztak mindig, de azért megmaradt sürűnek és zöldnek. Sohasem kaszálták, de legalább egyszer hetenkint a háziasszony lesepertette róla az ágacskákat, szalmaszálakat és hervadt leveleket. Megnézte a ház előtt a porondos ösvényt, de hirtelen visszakapta a lábát. A gyermekek késő este csinosan meggeroblyézték, s az ő nagy lába alapos puszitást vitt véghez a finom munkában. Hapem milyen szépen nőtt minden ezen a földön! A hat berkenyefa, amely az udvart őrizte, olyan magas volt, akár a bükkfa és olyan széles koronája volt, mint a tölgynek. Ilyen fákat bizonyosan senki sem láthatott azelett. Pompásak voltak vastag törzsükkel s nagy, fehér virágfüzükkel, amelyek a sötét lombzatból elővillogtak. Az égre és csillagaira gondolt? Igazán csudálatos volt, hogyan nőttek ott a fák. Ott volt például egy öreg tölgy, olyan vastag tölgy, hogy két ember nem tudta átfogni. Most üres volt a tövis s a villám a koronájától is megfosztotta, de azért nem akart meghalni. Tavaszunkint új zöld hajtások törtek elő a törzséből, csak hogy megmutassa az öreg törzs, hogy él.

A galagonya a ház keleti sarkán olyan nagyra nőtt, hogy az egész házat beárnyékolta. A tető egészen fehér volt az elhullott virágszirmoktól, mert a galagonya már elvirágozott. A nyírfáknak pedig, amelyek kis csoportokban állottak a mezőn, valóságos paradicsom volt az ő földje. Olyan sokféle módon nőttek, mintha csak majmolni akarnák a többi fát. Az egyik hárszhoz hasonlított, a másik, sürű volt és levélben dus, nagy koronája, a másik nyulánk gualaakua, akár a nyírfa, egy másik pedig jelögatta az ágait, mintha csak szomorufüz lett volna. Nem volt közöttük kettő, amely egyforma lett volna, de szép volt mindannyia.

És aztán felállott Liliencrona és körüljárta a házat. Olyan szépen terült el előtte a kert, hogy meg kellett állania, hogy lélekzetet vegyen. Az almafák virágoztak. Igen, ezt tudta; ezt mas jószágokon is látta. Csak azzal a különbséggel, hogy sehoh olyan szépen nem virágoztak, mint az ő földjén, ahol kiskora óta látta virágzani őket. Összekulcsolt kézzel, óvatosan járt-kejt a kavicsos utakon.

A föld fehér volt s a fák is fehérek voltak, itt-ott halvány rózsaszínű árnyalattal. Ilyen szépet soha nem látott még. Ismert minden fát, amint az ember a testvéreit és játszótársait ismeri. A téli alma virágai egészen fehérek voltak, de a nyári almafa rózsaszín virágdíszben pompázott s a paradicsomalmának egészen vörös virága volt. A legszebb volt azonban az öreg vadmalma, amelynek a gyümölcsei olyan keserűek voltak, hogy senki sem tudta őket élvezni. Az aztán nem farkodott virágban. Olyan volt, mint va-

lami hótömeg, amely a napfényben csilámlott.

Meg kell gondolni, hogy ez a reggeli órákban történt, egészen korán! A levelek mind csillogtak a harmattól, pornak nyoma sem volt. Az erdőborította halmok felett, amelyeknek a lábánál a tanya feküdt, az első napsugarak törtek elő. Mintha csak lángba borították volna a fenyők ormait. A friss löhererdeket, a a rozs- és árpavetéseket és a gyenge zabföldeket köngyűkőd fekdüde meg, a legfinomabb fátöl és az árnyak élecek voltak, akár holdvilágos éjeken.

Es ott állt csöndesen és nézte a nagy veteményes ágyakat a kerti utak között. Tudja, hogy a háziasszony mivelte meg ezeket az ágyakat eselőideivel. Kapáltak, geréblyéztek, trágyáztak, gyomláttak és megdolgozták a földet, amíg csak finom és porhanyós nem lett. Amikor aztán a földet kiegyengették és a szökeleteket megjelölték, akkor szineget vettek elő és csikokat és négyszögeket kerítettek be. Aztán fűre léptek a kitaposták az ösvényeket és vetették, ültették, amíg minden csikot és négyszöget el nem láttak. Es a gyermekek mind jelen voltak ennél és oda voltak az örömtől, hogy ők segíthettek, ámbár nehéz munka volt az nekik, megörményedve és karjukkal a széleságyakba nyulkálni. Es hihetetlenül hasznosnak mutatkoztak, amint azt bárki is elképzelheti.

A növények aztán sarjadznak. Isten áldása legyen rajtuk! Milyen merészen nyult fel a bab és a borsó és milyen csinosan növekedtek a répák! A legvigyabban voltak az apró csipkés petrezselyemlevélkék, amelyek a föld színét kissé föl-emelték és bujcskát játszottak még az étellel.

Es volt ott egy kis ágy, ahol a csikok nem húzódtak olyan egyenesen és ahol a négyszögek olyanok voltak, mint próbakártyák mindabból, amit vetni és ültetni lehet. Az a gyermekek kertje volt.

Es Liliencrona gyorsan az állához emelte a hegedűjét és játszani kezdett. A madarak a nagy-bözötben, amely a kertet az északi szél ellen védelmezte, énekelni kezdtek. Azok a lények, amelyeknek hangjuk volt, nem hallgathattak ezen a szép reggelen. A voró szinte magától járt.

Liliencrona fel-salá járt a kertben és csak játszott.

— Nem, — gondolta magában — ennél szebb földje nincsen a földnek.

Mi volt Ekeby Löfdalahöz képest? Az ő otthona sásái volt fedve és csak egyemeletes volt, ott állott az erdőszélén, mögötte rögtön az erdő, előtte a hosszú völgy. Nera volt ott semmi nevezetesség; nem volt ott tó, nem volt vizesés, nem volt ott parti pázsit és park, de azért mégis csak szép volt. Szép volt, mert jó, nyugalmas otthon volt. Könnyen lehetett ott élni az életet. Mindazt, ami másutt keserűséget és szűllötet termelt, ott szelidséggel igazították el. Így kellene ennek minden házban lenni.

Es benn a házban aiszik a háziasszony, szobája a kertre nyílik. Hirtelen felbred és fűl, de meg sem mozdul. Mesolyogva fekszik és tovább fűl. Es aztán mind közelebb jön a zene és végül mintha a hegedű az ablaka alatt állott volna meg. Nem az első eset az, hogy hegedűszót hall az ablaka alatt. Ferje szokott így eijönni, ha odaát Ekebyben valarai szokatlanul vad esinyt követtek el.

Ott áll és gyön és bocsánatot kér. Beszél neki a gonosz hatalmakról, amelyek elcsalják őt attól, akiket legjobban szeret: tőle és gyermekeitől. De ő szereti őket! Igen, bizonyára szereti őket.

Mialatt játszik, az asszony fölkel és feblötözik, a nélkül, hogy tudná tulajdonképpen, hogy mit tesz. Anyyra eltölti a lelkét a játéka.

— Nem a fényűzés, nem a jólét az, ami csábított engem, — mondja a hegedűje, — nem más asszonyok iránt való szerelem, nem dicsőség, hanem az élet sokoldalu változatossága: szépségét, keserűségét, gazdagságot kell magam körül

érezni. De most már megelégettem, most már jólaktam és belefáradtam. Nem hagyom el többé otthonomat. Bocsáss meg, legy eladó irántam.

Akkor az asszony félrevonja a függönyt, kinyitja az ablakot és ő látja az ő szép, jó arcát.

Az asszony jó és okos. Pillantása áldásosan esik mindenre, ami utjába kerül, akárcsak a nap pillantása.

Vezet mindent és vigyáz mindenre. Ahol ő van, ott mindenek virágzania kell. Magában hordja a szerencsét.

Liliencrona föligrük hozzá az ablakfára és boldog, mint valami szerelmes.

Aztán leemeli a kertbe és az almafák alá viszi. Ott megmondja neki, hogy milyen szép minden és rámutat a virágágyakra és a gyermekek kis kertjére és az apró, vig. petrezselyem levelekre.

Mikor a gyermekek felébrednek, nagy az újjanás és az elragadtatás, amiért az apjuk hazakerkezett. Egészen lefogalják. Mindent meg kell néznie, ami új és csodálatos. A kis malmot, amit a patakra építettek maguknak, a madárfészket a fűzfán s a kis káraszokat a tóban, amely egerzámra uszklának sürű rajban mélyen a víz színe alatt.

Aztán nagy sétára mennek a gyermekekkel és bejárják a földeket. Látnia kell, milyen sürű a rozs, milyen nagy már a löhere, mennyire haladt már a krumpli.

Látnia kell a teheneket, amint hazajönnek a legelőről, meg kell néznie a kis borjúkat és báránykákat, utána kell néznie a tojásoknak és a lovaknak sorra cukrot kell adnia.

A gyermekek egész nap beléje csimpeszkednek. Iskoláról, munkáról szó sincs — csak köszölnak mindenfelé az apjukkal.

Este poljkákat játszik nekik és egész nap olyan jó pajtasuk volt, hogy azzal az imával aludtak el este, bárcsak mindig velük maradna az apjuk.

Maradtis egy álló hétig és ez egész idő alatt olyan vig, mint valami gyermek. Mindenbe szerelmes otthon, a feleségébe, gyermekeibe; egyáltalában nem gondolt Ekebyra.

De aztán jött egy reggel, amikor eltávozott. Nem tudja tovább elviselni — tulságos boldogság volt ez neki. Ekeby távolról sem volt olyan szép, de Ekeby az eszmények forgatagában állott.

Ah, mi minden volt ott, amiről álmodozhatott, amiről muszikkálhatott. Hogyan is éheltet távol a lovagok cselekedeteitől, távol a hosszú Löf-tótól:

Az ő jószágán minden az ő csöndes menetében folyt. Minden tenyészet, virágozott a szelid lelkületű háziasszony keze alatt. Mindenki csöndes boldogságban élt azon a tanyán. Minden ugy volt, ahogy lennie kellett. Hogy éppen csak a ház ura sóvárgott arra, hogy Ekebyben lovag legyen! Er-e az valamit, ha panaszokunk, amiért a nap nyugodtan leáldozik s a földet sötétségben hagyja?

A hegyi boszorkány.

A hegyi boszorkány lejtő a Löftő partjára. Látták, amint ott járt, alacsony volt, bőrtűjásban járt ezüstveretes övvel. Miért jött le barlangjából az emberek házaí közé? Mit keres a zöld völgyek között?

Koldul! Adományokra szorul, pedig gazdag. A hegyzakadékokban nagy fehér ezüstrudjai vannak és a buja legelőkön, benn a hegyek között aranyaszaru fekete teheneinek a esordája legel. Es mégis fa-cipőben, zsiros bőrködmönben jár, amelynek élénk színű szélére még rá lehet ismerni az évszázados piszok alatt. Megtömi pipáját mohával és a legszegényebb embertől sem röstel koldulni. Adjon az ördög az ilyen asszonynak, aki sohasem köszöni meg, amit kap és soha sincs megelégedve azzal, amit kap.

(Folytatása következik.)

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1904. április 14-én.

M. KIR. OPERAHÁZ

Fidelio.

Nagy opera 2 felvonásban. Zenejét szerz. Beethoven. Szövegét írta Tieck. Személyek: Fernando Kornay, Pizarro Ney D., Fiorosán Antos, Leonora Ney H., Rocco Szendrői, Marcellina Szever, Jaquino Gábor. Kezdeté 7 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ

Nebántsvirág.

Énekes színmű 4 felv. Irta: Meilhar és Miland. Zenejét szerz. Horvá. Személyek: Denise Sugár J., Chateau Kiss M., Champlatreux Kiss M., Celestin Nyárai, Corina Kápolnai, Apácafejedelmő Sipoóné, Szinligasztó Uvári. Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ

A titok.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Pierre Wolf, Ford. Faj J. Béla. Személyek: Jaanvel Ujházi, Jauvenel Rákosi, Henry Degó, Santenayné Láncoz, Trévoux Nádai, Langescné Helvey, Generiéve Ligeti, Marie. Kezdeté 7 óraker.

KIRÁLY SZÍNHÁZ

Tengerre magyar.

Bohózati énekes, 3 felvonásban. Irta: Blumenthal és Kadelburg. Fordította és magyar színpadra alkalmazta: Molnár Ferenc. Rendező: Beihy László. Kar. nagy: Vincz Zsigmond. Személyek: Bár Csekné Thury, Takora Pál Papp, Ágota, a felesége Beday, Berényi Bern Dóri Ifj. Molnár Gizi Barassy, Bullermann Vágó, Teréz, a felesége Erdel, Ida, a leánya Csataj, Vajdas Perenczy, Kollár pénztáros Szomori, Hermin, a felesége Balizsai, Caszárdy, tanár Körmeny, Ersei, a leánya Esztigöygyi, Rabiz, gyáros Ligeti, Tomasi, kapitány Gyöngyi. Kezdeté 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ

D. u. 3-kor mérs. helyárrakkal

Takarodó.

Dráma 4 felv. Irta: Boyerlein. Ford. Zboray Aladár. Személyek: Volkhardt Balassa, Kári Gazsi, Laufen Tany, Helbig Tapolczai, Bannewita Orszá, Mőwen Szilágyi, Mihalek Szerémi, Paschke Keszalozky, Leidenburg Hegedűs. Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ

A drótosztót.

Nagy operette előjátékkal 2 felvonásban. Irta: Leon Viktor. Zeneje Lehar Ferencöt. Személyek: Günther Fenyéri, Mici Kornai, Jankó Rubos, Pfeifferkorn Sziklai, Zsuzsika Szutyörösi, Milos Rathonyi A. Kezdeté 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Szakeladás.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Országos Magy. Képzőművészeti-Társulat.

Tavaszi Kiállítás

a városligeti műcsarnokban. 1904. március 31-től 1904. május 15-ig. Nyitva délelőtt 9-től délután 6 óráig. Buffett. AVVAVAVA Csütörtökön este 11-ig zeneestély. Belépődíj 1 kor. Vasár- és ünnepnap d. u. 1 grától 40 fill.

Finom arany karlancok és jeggyűrűk

üri- és nő-gyűrűk, briliáns, opál, igazgyöngy nyakfűzők, a legnagyobb választékban, bűnűlőse órák mellett:

Schönwald Imre
ékeszerzőrnál
PÉCSÉTT
szerezhetőek be.
Nagy képes árjegyzék ingyen!

GRAMMOPHONOK, PHONOGRAPHOK

Elsőrendű gyártmányok részletfizetésre is. Árjegyzéket tessék kérni.

AUFRECHT & GOLDSCHMIED
HANGSZERESZTÁLY
BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 37.
Alkalmos képviselő felvételnak.

Harisnya-király
Kizárólag Teréz-körút 2.

Hazai gyártmány!

KLEINOSCHEG SEC

UJDONSÁGI ELSŐ MINŐSÉGŰ PEZSGŐ.

KLEINOSCHEG TESTVÉREK
csász. és kir. udvari szálltók p zsgő pincéi BUDAFOK.

FOVAROSI ORFEUM

VI. Nagymező-utca 17.
FRITZI MASSRY
elsőad. szoubrette
Corwey zenebohó, Aguilera spanyol táncosnő, Fred és Paull modern tornászok, Barkai kórnok, Herweids excentrikuok, Postini szoubrette, Rositta szanzonett.

PROTEKTIO
(Tarka Szinpad.)
LUNA ASSZONY
LINCKE nagy operette.
„BIKAVIADAL”
Szencziósi
A Műkerben reggel 6 óráig Vörös Elek előnyzo-kara hangverseny.

ÉVI BÉRET

4 kétféle fénykép felvételre minden idenyhez ujjabb kép különösen nagyban. 1 évre 6 koron.

Részletfizetésre 7 kor. — Makarékép darabja 1 forint. Mind elegáns és sikkes kivitelben.

Waltzner fényk. műintézet
VII. ker., Erzsébet körút 26. szám.

Férflingek!
Hallatlan olcsón!

Elegáns színes mellű Ing 95, 1.25. Francia piké mellű Ing 1.20, 1.35. Egész színes divat-ingek 1.20 kor. Tartós redős mellű vagy sárga Ing 85, 95, 1.25, 1.50. Képper also nadrágok 10 évi tartóssággal 42, 45, 75. Elegáns tiszta szelvm önkötő vagy csakor nyakkendők 29, 35, 39. Valéri Riffon gal-lerok tetja 1.20, 1.44 kor. Elegáns színes kizelők párja 18 kor. Fogház kötési harisnyák párja 15, 19, 22. Divat flór férfi-harisnyák 22, 27, 33 kor. 6 drb baltai vagy vászón zsebkendő 65, 75 kor. Vidékre utánvétel.

Bleier Izsó áruház
Nagymező-utca 12, Szerecsen-utca sarok.

MASZNÁLJON
KERPEL KÉZFINOMÍTÓ FOLYADÉKOT

A KEZET 3 NAP ALATT BARSONYSIMÁVÁ ÉS MŐFÉMÉRÉ TESZI.
10évig 90 fillér 40évig randelésnél franko.
KERPEL GYŐGYTÁR BUDAPEST, UPT-KÖRÚT 28.

Pénzkölcsön

háza, telékre, földirtokra és örökségre második és narmadik hejű betáblázás mellett is a legkedvezőbb feltételek mellett gyorsan kapható. Értesítést ad:

Grünfeld Samu, Budapest, Király-utca 23. sz.
naponta délután 1 és 5 óra közt.

Németh József szabómester
II., Lánchid-utca 2. (sarokbolt).
Készít divatos uröltönyt vagy felöltőt 11 forint, nála választott szövetekből 18 forint. Mintát kívánatra szakemberrel a házhoz küldi.

KISS szerencsége NAGY!

2000.00

Tegnap a XIII. sorsjáték 6. osztályának 15-dik húzásán sorsjegyeink között a következők sorsoltattak ki:

2.000	koronát nyert a	30885	SZ.
2.000	"	68000	"
1.000	"	30985	"
1.000	"	60078	"
1.000	"	75125	"
500	koronát a	15256	SZ.
500	"	30229	"
500	"	63607	"
500	"	68600	"
500	"	97741	"
500	"	102784	"

200 koronát a következő számok:

485	19768	46920	73891	90794
492	21633	46940	74128	91345
610	22240	47676	77883	91522
624	22968	48164	78245	91903
626	23117	51496	78484	93667
630	23932	53387	79813	94233
652	26597	56086	79345	94922
661	27104	57219	80135	94928
682	29355	58552	80853	96085
2329	29456	58569	80871	97740
2347	30644	60720	82130	98123
5225	30780	61802	84202	98206
7497	30786	61573	86308	100245
8139	30500	64243	87031	102163
8194	30908	67321	88007	102279
8260	30964	67601	88130	102979
8271	30975	67692	88137	102992
8291	32471	68003	89184	106060
8380	37350	68744	89924	106193
8396	37754	71117	89945	108034
13371	39467	71815	89963	108051
13622	39571	72777	89978	108103
13627	39765	73815	90549	108123
13667	46682	73925	90784	108111
14739	46903	73854	90793	108175
19105	46913	73375		

A XIV-ik sorsjáték I-ső osztályához járnunk megvételre a legduzabb számsorozatválasztékban sorsjegyeket; különösen azonban következő szerencseszámokat:

Egész sorsjegyek:	Fél sorsjegyek:
60503 97570	15244 49999 100818
12 koronánért.	6 koronánként.
Negyed sorsjegyek:	Nyolcad sorsjegyek:
484 709 8111	7499 20555 37787
57515 71117 88088	51477 67636 92592
90709 99666	102222 100600
3 koronánként.	1 kor. 50 fillérenként.

Kérjük a t. közönséget tegye megrendeléseit lehetőleg postafordultával, mert

KISS szerencsége NAGY

és szerencse-sorsjegyeink rövidesen elfogyhatnak. A naponkénti húzások eredményei félóránként kiragaszatnak kirakatainkban.

Kiss Károly és Tsa

a magy. kir. osztálysorsjáték főelárusító helye.

Központ:
Erzsébet-körút 19. — Telefon 436.

Fiókok:
Andrássy ut 92. — Telefon 81—50.
Ferenciek tere 3. — Telefon 20—25.
Sürgőnycim: Karkis, Budapest.

Legszerencsesebb
sorsjátékzlet az országban!

A véletlen általunk már számtalan embert tett szerencsés, tehát ajánljuk, hogy szülessen vagy névnapja mellett jelret száma sorozatát mielőbb postautalványval megrendelje.

Szerencse-naptár Királyi és Társa

Ezen sorsjegyek csak a bankházában kaphatók Bpest, VI., Andrássy-ut 60.

Január	Február	Március	Április	Május	Junius	Julius	Auguszt.	Szept.	Október	Novemb.	Decze mb.
1 20951	1 106642	1 12558	1 91269	1 4440	1 38832	1 49619	1 40056	1 106538	1 92314	1 32927	1 84510
2 84502	2 91233	2 107511	2 46071	2 106502	2 35399	2 06290	2 103505	2 13974	2 4442	2 81892	2 39355
3 16951	3 39530	3 42703	3 106553	3 42703	3 103554	3 81885	3 4453	3 92969	3 106407	3 20950	3 103550
4 4482	4 102464	4 14988	4 78348	4 84524	4 20921	4 92815	4 52430	4 23249	4 91251	4 106524	4 78444
5 25391	5 46503	5 102460	5 92809	5 109470	5 55268	5 98335	5 52951	5 30855	5 48236	5 107524	5 91259
6 78941	6 48250	6 40056	6 81883	6 103534	6 92807	6 78922	6 107507	6 20952	6 55008	6 40071	6 55018
7 12951	7 92823	7 84527	7 106509	7 10652	7 91257	7 102407	7 92849	7 78941	7 20973	7 20973	7 84523
8 50170	8 30853	8 30854	8 30857	8 81886	8 4450	8 103501	8 20958	8 42743	8 52430	8 10387	8 12558
9 92807	9 106599	9 89451	9 107524	9 91297	9 103532	9 39353	9 106597	9 106555	9 42750	9 91253	9 84527
10 90273	10 52463	10 81890	10 32928	10 84532	10 42705	10 82404	10 42717	10 45503	10 55613	10 84532	10 92802
11 82904	11 107521	11 106520	11 20971	11 50911	11 58455	11 42706	11 10658	11 10900	11 92835	11 55021	11 106582
12 42717	12 90255	12 46008	12 84502	12 20952	12 38830	12 84540	12 38854	12 55012	12 13972	12 4472	12 102464
13 106597	13 30865	13 92846	13 106543	13 40063	13 92838	13 12558	13 84547	13 55033	13 106544	13 81851	13 52430
14 30852	14 92832	14 33933	14 81892	14 103572	14 55012	14 106548	14 106542	14 4440	14 10388	14 78950	14 20950
15 55251	15 106555	15 32925	15 16982	15 32926	15 65291	15 32915	15 81851	15 84532	15 92840	15 92840	15 42943
16 48280	16 4450	16 91256	16 4442	16 53900	16 91251	16 38856	16 91200	16 32931	16 16988	16 81853	16 80176
17 106574	17 16988	17 42737	17 32927	17 80179	17 98447	17 13978	17 78944	17 91297	17 91297	17 84547	17 92824
18 106648	18 29315	18 106508	18 42730	18 106544	18 106507	18 40071	18 81870	18 38852	18 92827	18 106597	18 4453
19 4449	19 106571	19 103571	19 103574	19 103533	19 81892	19 84519	19 20911	19 106940	19 38850	19 102470	19 106599
20 92815	20 26950	20 4433	20 91230	20 55292	20 42943	20 50956	20 40076	20 55291	20 52920	20 42927	20 42703
21 91251	21 62491	21 16966	21 55021	21 32931	21 20931	21 84534	21 48350	21 12551	21 20930	21 32932	21 16962
22 52462	22 106500	22 52464	22 20921	22 20972	22 16987	22 42708	22 42720	22 92846	22 81893	22 84533	22 50952
23 102473	23 20973	23 40519	23 81898	23 92840	23 40508	23 53430	23 84523	23 81899	23 38853	23 78934	23 16966
24 40508	24 4449	24 32935	24 81893	24 12551	24 103524	24 13978	24 103523	24 102471	24 52462	24 52462	24 52462
25 55018	25 92808	25 92811	25 84508	25 107511	25 42740	25 81884	25 102492	25 106533	25 52468	25 55011	25 52475
26 92826	26 38853	26 55013	26 106596	26 106587	26 22970	26 53008	26 92823	26 38897	26 40508	26 40519	26 81893
27 91237	27 106583	27 20958	27 102462	27 10274	27 4432	27 16951	27 20971	27 42757	27 55275	27 81898	27 32923
28 81870	28 91257	28 103586	28 52455	28 92814	28 52433	28 40508	28 32947	28 102494	28 92815	28 103548	28 20958
29 106553	29 106553	29 42747	29 55020	29 55020	29 84512	29 103573	29 91259	29 20950	29 32918	29 103552	29 103583
30 106533	30 106533	30 30856	30 90259	30 52482	30 20973	30 106571	30 106530	30 80170	30 20972	30 4450	30 78922
31 20931	31 4449		31 38872		31 38872	31 91253	31 102470		31 42706		31 92823

Kérünk szorgalmi megrendelést, mert ezen számok hamar elkellenek.
Első húzás már május hó 17-én és 18-án.

A 6 húzás alatt 110,000 sorsjegy közül 55,000 nyer, összesen 14 millió 459,000 koronát.
 Arak az 1-ső osztályra: egész sorsjegy 12 korona, egy fél 6 korona, egy negyed 3 korona, egy nyolcad 1 kor. 50 fillér.

KIRÁLYI ÉS TÁRSA bankháza

a magy. kir. szabad. osztálysorsjáték felárusítóhelye
 Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 60. sz.

Közgyűlési meghívó.

A „MAYER“ gépgyár, vas- és fémöntő Részv.-Társ. f. év április hó 30-án d. u. 4 óraker a Kovács-szálló nagytermében tartja
I. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉT.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság jelentése.
 2. A felügyelő-bizottság jelentése.
 3. A zárszámadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása és a felmentvények megadása.
 4. Két igazgatósági tag és a felügyelő-bizottság 5 tagjának megválasztása.
 5. Netáni indítványok, melyek az alapszabályknak 22. §-a értelmében legalább 10 nappal a közgyűlés előtt az igazgatóságnál bemutatandók.
- Kelt az igazgatóság 1904. április há 10-iki üléséből.

Az igazgatóság.

A t. részvényesek a jelentéseket és a zárszámadásokat a társulat irodájában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetik.
 A t. részvényesek, kik a közgyűlésen szavazati jogukat gyakorolni akarják, felkértemek, hogy részvényeiket az alapszabályknak 13. §-a értelmében legalább 5 nappal a közgyűlés előtt a társasági pénztárnál letétoményezik. — Az alapszabályknak 14. §-a értelmében 25 szavazatra jogosít; 25 szavazattal többet szavazni senki, sem a magy. nyelvben, sem meghatározásból nem gyakorolhat.

Mérleg-számla

VAGYON				TEHER			
Főkönyvi lapszám		Korona	Fillér	Főkönyvi lapszám		Korona	Fillér
48	Pénzkészlet	1450	56	11	Részvénytőke	800000	—
4	Értékpapírok	38258	—	16	Jelzálogkölcson	38000	—
5	Ingatlanok	267011	62	195	Leszámitott áruváltók	382134	71
6	Gyári berendezés	143313	35	132	Elfogadványok	311781	59
7	Szerszámok	11609	89	5 15 34 30	Hitelezők	370914	92
63 133 178	Aru- és anyagkészlet	545327	48	85 158	Tartalékalap ingatlanok értékesítésére	5340	23
7	Aruváltók	552678	30	136	Tartalékalap gépek, gyári eszközök és üzleti felszerelések pótlására	7165	67
22 41 52 55	Adóok	329719	92	177			
136	Alapítási költségek 20% leírása után	16598	—				
57	Atmeneti tételek	1618	94				
	Egyenleg mint veszteség	11756	06				
		1919340	12			1919340	12

Szombathely, 1903. december 31.

Hinsenkamp Ernő s. k., intéző. AZ IGAZGATÓSÁG: Szőke József s. k., főkönyvelő.
 Gothard Sándor s. k., elnök. dr. Borsics Béla s. k., alelnök. Brenner János s. k. Doctor Ede s. k. Gothard Jenő s. k. Udvarj Ferenc s. k.
 Rösler Károly s. k., elnök. Grabler Sándor s. k. A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG: Müller Ede s. k. Nyul Lajos s. k. Polgár Bertalan s. k.

Nyereség- és veszteség számla

TARTOZIK				KÖVETEL			
Főkönyvi lapszám		Korona	Fillér	Főkönyvi lapszám		Korona	Fillér
1 39 134	Kamatok	7545	74	53 133 183	Gyárfáson elért nyereség	419411	49
135	Jelzálogkölcson kamatok	3768	56	4	Értékpapírokra elért nyereség	4135	—
5 10 53 55	Üzleti költségek	196505	19	98	Adómentes értékpapír kamatok	3163	10
100 191	Tisztviselők fizetése és lakbéré	76850	29	30 175	Házbér	5216	48
29	Adó	8781	19		Egyenleg mint veszteség	11756	66
5	Felügyelő-bizottság tiszteletdíja	200	—				
136	Alapítási költségekből 20% leírás	4149	50				
138	Ingatlanok értékéből 20% leírás	5340	23				
177	Gyári felszerelések értékéből 50% leírás	7165	67				
119	Bénahtalan követelések	131575	76				
		443682	13			443682	13

Szombathely, 1903. december 31.

Hinsenkamp Ernő s. k., intéző. AZ IGAZGATÓSÁG: Szőke József s. k., főkönyvelő.
 Gothard Sándor s. k., elnök. dr. Borsics Béla s. k., alelnök. Brenner János s. k. Doctor Ede s. k. Gothard Jenő s. k. Udvarj Ferenc s. k.
 Rösler Károly s. k., elnök. Grabler Sándor s. k. A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG: Müller Ede s. k. Nyul Lajos s. k. Polgár Bertalan s. k.

